

T. C.

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI

KIRMIZI FİĞÜRLÜ SERAMİKLERDE

EOS VE LİR TASVİRLERİ

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Kübra Canan GÜL

BURSA – 2021

**T. C.
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI**

KIRMIZI FİĞÜRLÜ SERAMİKLERDE EOS VE LİR TASVİRLERİ

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Kübra Canan GÜL
ORCID 0000-0002-8862-7873

Danışman

Prof. Dr. İ. Hakan MERT

Yemin Metni

Yüksek Lisans / Doktora Tezi/Sanatta Yeterlik Tezi/ Çalışması olarak sunduğum “Kırmızı Figürlü Seramiklerde Eos ve Lir Tasvirleri” başlıklı çalışmanın bilimsel araştırma, yazma ve etik kurallarına uygun olarak tarafımdan yazıldığına ve tezde yapılan bütün alıntıların kaynaklarının usulüne uygun olarak gösterildiğine, tezimde intihal ürünü cümle veya paragraflar bulunmadığına şerefim üzerine yemin ederim.

Tarih ve İmza

14.07.2021

Adı Soyadı: Kübra Canan Gül

Öğrenci No: 201825001

Anabilim/Anasanat Dalı: Arkeoloji

Programı: Arkeoloji

Statüsü: Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐

: Sanatta Yeterlik ☐

Tarih ve İmza

14.07.2021

ÖZ

Yazar Adı ve Soyadı : Kübra Canan GÜL
Üniversite :Bursa Uludağ Üniversitesi
Enstitüsü : Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim/Anasanat Dalı: Arkeoloji
Bilim/Sanat Dalı : Arkeoloji
Tezin Niteliği : Yüksek Lisans Tezi
Sayfa Sayısı : 69
Mezuniyet Tarihi :/...../20....
Tez Danışman(lar)ı : Prof. Dr. İ. Hakan MERT

KIRMIZI FİGÜRLÜ SERAMİKLERDE EOS VE LİR TASVİRLERİ

İnsan için “ölümsüzlük” varoluştan itibaren peşinden koşulan ve elde edilmek için türlü çabalar gösterilen bir ödül olarak görülmüştür. Zamana yenik düşen bedenlerimiz ile er ya da geç vedalaşırız. Müzik ve şiir ile ruhunu besleyen insan sanat eserleri yaratmış ve kendini değilse de onları ölümsüz kılmayı başarmıştır.

Yunan mitolojisi tanrılarının insani özellikler kazandığı insanların da tanrısal özellikler kazandığı hikayelerden oluşmaktadır. İnsan ve Tanrı arasındaki en temel ayrımlardan biri olan ölümsüzlük ise aşk, müzik ve şiir ile harmanlandığında karşımıza Eos ve Tithonos çıkar.

Çalışmamızda ressamalara büyük ölçüde özgürlük sağlayan kırmızı figür tekniği ile işlenmiş seramikler üzerinde Eos ve lirin ilişkisini açıklamaya çalışılmıştır. Tezimizde literatürde sadece birlikte tasvir edildikleri ancak lirin sahnedeki anlamının açıklanmayışı ile oluşan boşluğu doldurmak amaçlanmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Seramik, Kırmızı figür, Lir, Eos

ABSTRACT

Name and Surname: Kübra Canan GÜL

University: Bursa Uludağ University

Institution: Social Sciences Institution

Field: Archaeology

Branch: Archaeology

Degree Awarded: Master Page Number: 69

Degree Date:

Supervisor: Prof. Dr. İ. Hakan MERT

EOS AND LYRE DESCRIPTIONS IN RED FIGURED CERAMICS

Immortality for human beings has been seen as a reward that has been pursued from existence and made various efforts to obtain it. Sooner or later, we say goodbye to our bodies that have defeated to time. The human being feed his soul with music and poetry, our have created works of art and has succeeded in making them immortal, if not himself.

Greek mythology consists of stories in which gods gain human characteristics and people gain divine characteristics. Eos and Tithonos appear before us when immortality, which is one of the most fundamental distinctions between man and God, is blended with love, music, and poetry.

Our study has tried to explain the relationship of Eos and lyre on ceramics processed with the red-figure technique, which provides a great deal of freedom to the painters. Our thesis aims to fill the gap created by the fact that they are only depicted together in the literature, but the meaning of the lyre in the scene is not explained.

Keywords: Ceramic, Red figüre, Lyre, Eos

ÖNSÖZ

Bu tez çalışmasında kırmızı figür tekniği ile üretilmiş seramikler üzerinde Tanrıça Eos ve lir tasvirleri incelenmiştir. Seramikler üzerinde tanrı ve tanrıçaların atribütleri ile resmedilmesi olağan bir durumdur. Lir, Eos'un atribütü olmamasına karşın, seramikler üzerinde sıklıkla birlikte resmedilmiştir. Tezde bunun nedeni ortaya konmaya çalışılmıştır. Günümüze ulaşmış bu duruma örnek teşkil edecek 54 seramik kap bulunmaktadır ve çalışmamızda bu örnekler göz önünde bulundurularak bir sonuca varılmaya çalışılmıştır.

Çalışma konusunu Eos ve Lir üzerine seçmemdeki sebep sanatın her alanına duyduğum meraktan kaynaklanmaktadır. Edebiyattan şiire, resimden müziğe ve seramiğe çok yönlü sanat dallarının bir araya gelerek ortaya çıkardığı bu harika eserler öğrenciliğimin ilk yıllarından itibaren ilgimi çekmiştir. Kırmızı figür tekniği ile çalışılmış eserleri seçmemin sebebi ise, bu tekniğin benim için izlemesi en keyifli ve estetik teknik olmasıdır.

Tez konumu seçmemde bana yardımcı olan ve çalışmamda bana ışık olan değerli hocam Sn. Prof. Dr. İbrahim Hakan Mert'e teşekkürlerimi sunarım.

Hayatım boyunca her zorlukta elimden tutan ve her koşulda benim yanımda durup ömürlerini bana adayan Canım Annem Güler Gül ve Canım Babam Nevzat Gül'e teşekkürden fazlasını borçluyum. Hayattaki en büyük şansım annem ve babam.

Tez çalışmamda ve yüksek lisans yapmam için bana destek olan Bitki Bilimleri Uzmanı Birkan Kahraman'a, bölüm arkadaşlarım Arkeolog Beyza Gülmez'e ve Elif Çalık'a manevi desteğini esirgemeyen İnşaat Mühendisi Ömer Aslankılıç'a teşekkür ederim.

Kübra Canan GÜL

Bursa 2021

İÇİNDEKİLER

ÖZ	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER	vi
GİRİŞ	1
1. SERAMİKLERDE KIRMIZI FİĞÜR TEKNİĞİ	2
1.1. Kırmızı Figür Tekniğinin Ortaya Çıkışı	2
1.2. Kırmızı Figür Tekniğinde Popüler Konular	3
2. ANTİK DÖNEMDE LİR	6
2.1. Lirin Tanımı ve Tipolojik Gelişimi	6
2.2. Antik Dönem Müziği ve Lir	7
2.3. Sappho ve Lir	8
3. LİR VE EOS İKONOĞRAFİSİ	11
3.1. Hermes'in İcadı	11
3.2. Marsyas'ın Günahı	11
3.3. Orpheus'un Aşkı	12
3.4. Eos' un Laneti	12
4. KIRMIZI FİĞÜRLÜ SERAMİKLERDE EOS VE LİR MOTİFLERİ	13
4.1. Kırmızı Figür Tekniğini ile Eos ve Lir Betimi Çalışan Ressamlar ..	14

**4.2. Kırmızı Figür Tekniği Kullanılan Eos ve Lir Motifli Seramik
Formları16**

5. DİĞER ESERLERDE EOS VE LİR.....	18
5.1. Prima Porta	19
5.2. 10018 Numaralı Lahit	19
5.3. Phaeton Lahiti	19
5.4. Zeus Sunağı.....	20
SONUÇ	20
KISALTMALAR VE KAYNAKÇA.....	22
ELEKTRONİK KAYNAKLAR	25
RESİM LİSTESİ	27
RESİMLER.....	28
GRAFİKLER.....	32
KATALOG	33

GİRİŞ

“Kırmızı Figürlü Seramiklerde Eos ve Lir Tasvirleri” başlıklı bu araştırmada, insanın ölümsüzlük karşısında çaresiz kalışı ve ölüm ile barışması, Yunan mitlerinden Eos ve Tithonos’un hikayesi, Lir müzik aleti ve kırmızı figür tekniği ile yapılmış seramikler üzerinde bu konunun yansıması incelenmiştir.

AMAÇ: Bu çalışmanın amacı lir müzik aletinin ortaya çıkışı, ikonografik açıdan anlamının belirlenmesi, mitolojideki yeri ve kırmızı figürlü seramikler üzerinde Eos ile resmedilmesinin sebebini araştırmaktır

KAPSAM: Çalışmada antik seramikleri incelemiş ve temel kaynak oluşturmuş J. Beazley’in çalışmalarından, İngiliz arkeolog ve sanat tarihçi J. Boardman’ın; Kırmızı Figürlü Atina Vazoları isimli kitabından, Lexicon Iconographicum Mythologiae Classicae isimli mitoloji tasvirlerini kataloglamış ansiklopedi serisinden ve onun dijital kaynaklarından, A. Erhat’ın Mitoloji Sözlüğü’nden ve ulaşılabilen her türlü elektronik kaynaktan yararlanılmıştır. Daha önce bu konu özel olarak çalışılmamıştır..

YÖNTEM: Tezde öncelikle gerekli kütüphane çalışması tamamlanmış ve kronolojik bir katalog meydana getirilerek çalışmaya temel oluşturulmuştur. Çalışmanın ilk bölümünde kırmızı figür tekniğinin ortaya çıkışı ve ressamalara sağladığı avantajlardan, bu teknikle işlenmiş popüler konulardan bahsedilmiştir. Sonrasında, Antik dönemde lir müzik aletinin tasviri, günlük hayatta nasıl kullanıldığı ve şair Sappho ile ilişkisi anlatılmıştır. Üçüncü bölümde lir ve Eos ikonografisi açıklanmış ve mitolojik hikayeleri derlenmiştir. Dördüncü bölümde ise kırmızı figürlü seramikler üzerinde Eos ve Lir tasvirinin birlikte bulunduğu sahnelere odaklanılarak bu sahneyi çalışan resamlardan ve kırmızı figürlü Eos ve lir motifli seramiklerin formlarından bahsedilerek istatistik bilgiler verilmiştir. Son bölümde ise Eos motifinin işlendiği farklı eserler değerlendirilmiş ve bir sonuca varılmıştır.

1. SERAMİKLERDE KIRMIZI FİĞÜR TEKNİĞİ

1.1. Kırmızı Figür Tekniğinin Ortaya Çıkışı

Kırmızı figür tekniği, MÖ 530 yıllarında ilk örneklerini vermeye başlayan bir vazo süsleme tekniğidir. Bir ihtimale göre bu teknik “Andokides Ressamı” olarak bilinen çömlek ressamı tarafından geliştirilmiştir.¹ MÖ 5. yüzyıl sonunda Atina’nın Pelopennesos² savaşında aldığı büyük yenilgiden sonra seramik üretimi ve satışı da sekteye uğramıştır. Kırmızı Figür tekniğinin sonu hakkında tartışmalar bulunmasına karşın, geç örnekler MÖ 3. Yüzyıl erken dönemlerine kadar gözlemlenebilmektedir. J. Boardman’a göre kırmızı figür tekniği, siyah figür tekniğinin görkemli günlerini geride bıraktığı ve Yunan dünyasında önemli resim okullarının ortaya çıktığı bir dönemde icat edilmiştir³. Yunan dünyasının göz bebeği olan Atina vazoları siyah figür tekniği ile üretilmekteydi. Yüz yıla yakın süre kullanılan siyah figür tekniği, kırmızı figür tekniğinin icadı ile gözden düşmüştür.

Siyah figür tekniğinde isminden de anlaşılacağı gibi figürler siyah olarak çizilmektedir ve saç, elbise gibi detay kısımları siyah rengin kazınması ile verilmeye çalışılmıştır. Bu teknikte zemin rengi vazanın üretildiği kilin orijinal renginde bırakılmaktadır. Bu teknik kırmızı figüre göre kısıtlayıcıdır.

Kırmızı figür tekniği siyah figürün tam zıttı olarak tanımlanmaktadır. Bu teknikte çizilecek figürler dışında kalan bütün alan siyaha boyanır. Vazo pişmeden önce çizilecek figürlerin konturları belirlenerek siyah olarak çizilmektedir ve figürün iç kısmı kilin kendi renginde bırakılmaktadır. Figürlerin dış kısımları ise tamamıyla siyaha boyanmaktadır. Daha sonra figürlerin detayları kazınarak değil; siyah, kahverengi veyahut beyaz renk ile boyanarak verilmektedir. Bu tekniğin güzelliği en ince detayların bile gösterilebilmesinde saklıdır. Siyah figür ile gösterilmesi mümkün olmayan detaylar kırmızı figür ile izleyiciyi hayran bırakacak biçimde işlenmiştir. J. Boardman bu ayrımdan “Figürler şimdi daha canlı ya da en azından gerçekçi olmayan siyah figüre göre daha hayat doludur⁴.” şeklinde bahsetmektedir. Bu durum şüphesiz kırmızı figür ile sağlanan derinlik ve üçüncü boyutun yansıtılabilmesinin etkisidir. Bu gelişmeler Atinalı ressamlar arasında büyük bir rekabetin

¹ Gates 2015: 315.

² Tekin 2016: 110.

³ Boardman 2013: 7.

⁴ Boardman 2013: 12.

doğmasına yol açarak mükemmel eserler ortaya konmasına ön ayak olmuştur. Bu rekabeti Euthymides isimli bir ressamı çömlek üzerine yazdığı “Euphronios’un asla yapamayacağı gibi.” ifadesinden anlıyoruz.⁵

Euthymedes perspektif kısaltımını kullanan ilk ressamıdır. Kırmızı figür tekniği sayesinde uygulanabilen bu teknik vazo resim sanatı için bir devrim niteliğindedir. Mısır ve Asur’dan süregelen eserlerde görülmemiş bir yenilik yapılmış ve perspektif kısaltılarak, genç bir savaşçının sağ ayağı profilden değil cepheden kısaltılarak sadece parmaklar görünebilecek şekilde Euthymedes tarafından çizilmiştir. MÖ 510-500’e tarihlenen ve kırmızı figür ile boyanan vazo bugün Münih, Antikensammlungen und Glyptothek’de, korunmaktadır (Resim 1).

1.2. Kırmızı Figür Tekniğinde Popüler Konular

Günlük hayatın işlendiği sahnelerde, kırmızı figür tekniğinin kullanımı ile ilk göze çarpan, kıyafet detaylarının öne çıkartılmasıdır. Kadın kıyafetleri zarafeti öne çıkarır biçimde resmedilmeye başlar. Kıyafetler genellikle chiton⁶ ve peplos⁷ olmuştur. Bunların yanı sıra bol bir atkı ve klasik toga kullanılan diğer kıyafetler arasındadır. Sahnelerde takılar ve saç aksesuarları detaylı şekilde işlenmektedir. Çeşme ve banyo sahneleri, kıyafetlerini ya da ayakkabılarını düzelden figürler, flüt ve lir eğitiminin tasvir edildiği sahneler, eğitim sahneleri sık işlenen konulardır.

Savaş sahnelerinde özellikle zırhların detayları incelikle işlenmektedir. Miğferlerin ve göğüs zırhlarının detaylarının verilmesinde kırmızı figür tekniğinin avantajı sonuna kadar kullanılmıştır. Hafif silahlı askerler, zırh giyme sahneleri, kalkanlar ve mızraklar, kılıçlar bu teknikte sevilen motiflerdendir. Ayrıca savaş öncesinde yapılan libasyon sahneleri ve flüt eşliğinde yapılmış savaş dansı sahneleri kırmızı figür tekniğinde göze çarpmaktadır.

Kırmızı figür tekniği ile kutlama sahnelerine yunus binicileri ve pandomim gösterileri de vazo tasvirlerine dahil olmuştur. Tiyatro sahnelerinin betimleri, oyunlar ve şölen tasvirleri resmedilen konular arasındadır. Şölen sahnelerinde kadınlar genellikle giyinik şekilde çizilirken erkekler aksine çıplak ya da çıplağa yakın tasvir edilmiştir.

⁵ Gates 2015: 316.

⁶ <https://www.britannica.com/topic/chiton-clothing>

⁷ https://www.metmuseum.org/toah/hd/grdr/hd_grdr.htm

Şölen masaları üzerinde yiyecekler ve dans ile birlikte çalışılırken tabii ki müzisyenler ve müzik aletleri de unutulmamıştır. Siyah figürdeki flört sahneleri kırmızı figür tekniğinde de devam etmiştir.⁸

Spor ve beden eğitimi Antik Yunan dünyası için önemli bir konu olmuştur. Savaş için bedeni hazırlamak ve sağlıklı olmak dönemin insanları için büyük önem arz etmektedir. Disk atma, atletizm ve güreş en sevilen konulardandır. Özellikle kırmızı figür tekniğinin avantajı ile güreş sahnelerindeki kural dışı hareketlerin detayları dahi vazolar üzerine işlenmiştir. Hazırlık sahnelerinde strigil kullanımının gösterilmesi, spor öğretmenlerinin sporculara eğitim vermesi de işlenen konular arasındadır.

Bir diğer işlenen konu ise ticaret ve üretimdir. Siyah figür tekniğine kıyasla ticari sahneler daha az işlenmiştir. Seramik üretimin işlendiği sahnelerde çömlekçi çarkının başında duran figürler tasvir edilmektedir.

Dini sahnelerde, cenaze törenleri libasyon sahneleri ve kurban sahneleri diğer konulara nazaran daha sade biçimde işlenmiştir. Siyah figür tekniğindeki abartılı evlilik törenleri kırmızı figürde sadeleşmiş biçimdedir.⁹

Kırmızı figür tekniği kullanılarak işlenmiş bir diğer konu ise, önemli kişiler ve kahramanların tasviridir. Savaş kahramanları uzun zamanlar Yunan seramik sanatının sevilen figürleri iken sanatçıların da vazolar üzerinde yerlerini alması önemli bir gelişmedir. Alkaios ve Sappho iki lirik şairdir ve ölümlerinden sonra o kadar ünlenmişlerdir ki, ikisinin beraber resmedildiği birçok seramik bulunmuştur.

Mitolojik sahneler ise yukarıda anlattığımız bütün bu konulardan ayrılarak en geniş kapsamlı işlenen ve en çok örnek bulunan konudur. Kırmızı figür tekniğinin keşfedildiği ilk dönemlerde siyah figürden bilinen epik konuların etkisi devam etmekte ve bu duruma yönelik olarak Truva savaşları sıklıkla izlenen sahnelerdir. Lirik şiirin ortaya çıkışıyla birlikte yeni sahneler eklenmiştir. Seramik ve resim sanatı hemen her dönemde şiir ve edebiyatın yanı sıra sergilenen tiyatro oyunlarından da etkilenmiştir. Tanrılar genç ve sakalsız biçimde gösterilmeye başlanmıştır. Marathon savaşının kazanılmasından sonra Zafer tanrıçası Nike hemen her sanat eserinde öne çıktığı gibi seramik eserler üzerinde de izlenebilmektedir. Pers filosunu dağıttığına inanılan Kuzey Rüzgârı Boreas'ın bulunduğu sahneler, Boreas'ın Attika kralının kızını kaçırmaması sahnesi

⁸ Boardman 2013: 219.

⁹ Boardman 2013: 221.

ve diğerk kovalama sahneleri (Eos ve Tithonos) ressamilar arasında işlenen popöler konulardan olmuştur. Şüphesiz Zeus en yaygın figürlerdendir. Kırmızı figür tekniğı ile önceleri Zeus'a bağımlı şekilde gösterilen Athena artık yetişkin biçimde işlenmiştir. Apollon sıklıkla kardeşi Artemis ile müzik aletleri ile resmedilirken Dionysos, satyrler ve nympheler karşımıza çıkmaktadır. Demeter, Hera, Aphrodite, Hephaistos gibi diğerk birçok Tanrı da seramikler üzerinde yerini alan figürlerdendir.

2. ANTİK DÖNEMDE LİR

2.1. Lirin Tanımı ve Tipolojik Gelişimi

Lir, kökeni Mezopotamya ve Ur krallığına kadar dayanan bir müzik aletidir. Basit olarak bir kutunun iki yanından çıkan kollar arasına, kutuya paralel bir parça üzerine bağlanan tellerden oluşmaktadır¹⁰ (Resim 2). Yunanca “*lúra λύρα*” (lir-arp) kelimesinden gelmektedir. Antik dönemde ses kutusu olarak tanımlanmıştır. Kaplumbağa kabuğu kullanılarak yapılması bu tanıma anlamlı kılar¹¹. Gerasalı Nicomachus’a¹² (MS 60- 120 arasında yaşamış, Yunan matematikçi.) göre lir Hermes tarafından icat edilmiş ve Orpheus’a verilmiştir. Nicomachus şöyle bahsediyor: “Orpheus Thamyris ve Linos öğretti ve Linos Herkül’e öğretti. Orpheus Trakyalı kadınlar tarafından öldürüldüğünde, liri denize atıldı ve bir Midilli şehri olan Antissa’da karaya vurdu. Onu getiren balıkçılar tarafından bulundu. Bu lir Terpander¹³e (MÖ 8.-7. yy, Yunan lir sanatçısı ve şair.) sunuldu.”

MÖ 8-7. yüzyılda lir yedi telli bir çalgı olarak ortaya çıkmıştır. MÖ 6. yüzyılda ise sekizinci bir tel eklenmiştir. MÖ 5. yüzyıla gelindiğinde ise dokuz ve on iki telli lirler görülmüştür. Lirin telleri genellikle hayvan bağırsağından üretilmiştir. Ayrıca keten veya kenevirden yapılmış tellere de rastlanmaktadır. Lir genellikle gençlere müzik eğitimi verilirken kullanılan bir alettir. Amatör sanatçılar tarafından da sıkça kullanılmıştır.

Biçim açısından iki tip lir bulunmaktadır. Bunların ilki ve en yaygın olarak kullanılmış olanı “chelys” (Resim 2) şeklinde adlandırılmış olan kaplumbağa kabuğundan bir gövdeye keçi boynuzlarından kollar eklenmiş olan lirdir. Diğeri ise “barbitos” veya “barbiton” olarak bilinen ve ses kutusu daha dar kolları daha uzun şekilde yapılmış olanıdır. Midilli okulundan Alcaeus¹⁴ ve Sappho gibi müzisyenleri tarafından kullanılmıştır.

Lir sık sık cithara ve phorminx ile karıştırılmaktadır (Resim 3). Aynı aileden gelen telli çalgılar olmasına rağmen farklı aletlerdir.

Cithara önceleri beş telli olarak kullanılmış olsa da sonrasında on iki telli bir

¹⁰ <https://www.britannica.com/art/lyre>

¹¹ http://homoecumenicus.com/ancient_instruments.htm

¹² <https://www.oxfordmusiconline.com/grovemusic/view/10.1093/gmo/9781561592630.001.0001/omo-9781561592630-e-0000019911>.

¹³ Müller 1847: 149.

¹⁴ https://en.wikipedia.org/wiki/Alcaeus_of_Mytilene

enstrüman olarak kabul görmüştür. Fakat boyutça daha büyük oluşu onu lir den ayırır. Genellikle profesyonel müzisyenler tarafından kullanılan başlıca konser enstrümanlarından biridir. Terpander'in öğrencisi Cepion tarafından tasarlanmıştır ve günümüzdeki gitarın atası sayılabilir.

Phorminx ise bu tip enstrümanların en eskisi olarak kabul edilir. Mezopotamya da ortaya çıktığı düşünülmektedir. Yarım daire formunda ve iki ila altı telli biçimde yapılmıştır. Genellikle fildişi ve altın ile süslenmiş biçimdedir. Cithara ve lirin ortaya çıkışından sonra gözden düşmüştür.

Homeros bu müzik aletinden “Apollon lirini çaldı ve İlham Perileri sırayla tatlı seslerini yükselttiler.”¹⁵ ve “...Phemios'a bir lir getirdi ve onları zorla onlara şarkı söylemeye zorladı.”¹⁶ şeklinde bahsetmektedir. Lir genellikle ziyafetler sırasında çalınarak yemeğe eşlik etmekte kullanılır. Mitolojik olarak Apollon'un simgesidir. Lir, en çok eğlence ve eğitim için kullanılmıştır.

2.2. Antik Dönem Müziği ve Lir

Eski Yunan kültüründe genç ve çocuk eğitimi programındaki önemli başlıklara bakacak olursak en fazla önem verilen dalların beden eğitimi ve matematik olduğu dikkati çeker. Bunun yanı sıra eğitimde okuma-yazma, felsefe ve astronomi de büyük ölçüde yer tutmaktadır. Kadın ve erkeğin eğitimi genellikle farklı yönlerde ilerlemektedir. Erkekler beden eğitimi ve matematik üzerine yoğunlaşırken kadınlar genellikle ev işlerinde kendilerini geliştirmek üzere eğitim almışlardır. Fakat tüm bunların yanı sıra müzik eğitimini en az matematik ve beden eğitimi kadar önemlidir. Zira jimnastik vücudu geliştirirken müzik ruhu geliştirmektedir¹⁷. Genç erkekler diğer derslerin yanında bir müzik aleti çalmayı öğrenmek için eğitim görmüşlerdir. Acemi sanatçıların eğitime başladığı alet olarak lir karşımıza çıkmaktadır. Bu eğitim sistemine tabii olmuş Platon, Aristoteles ve Pisagor gibi büyük filozofların Antik Yunan müziğine etkisi büyüktür.

Pisagor, Yunan müziği teorisini ortaya koymuştur. Pisagor'un öğrencilerinden olan Terpander, yedi telli liri icat etmiştir. Pisagor ve Terpander yedi ölçekli gam

¹⁵<https://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus%3Atext%3A1999.01.0217%3Abook%3D1%3Acard%3D600>

¹⁶<https://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus:text:1999.01.0218:book=1:card=3&highlight=lire>

¹⁷ Orujov 2020: 996.

kullanmışlardır.¹⁸ Pisagor müziğin din, siyaset, şiir, anatomi gibi ögelerle olan bağlantılarından da bahsetmiştir. Pisagor müziği gök cisimleri ile de ilişkilendirmektedir. Yaşlı Plinius, Pisagor'un bu teorisini "Dünya ile Ay arasındaki mesafeyi tam bir ton olarak, Ay ile Merkür arasındaki mesafeyi yarım ton olarak belirler" şeklinde aktarmıştır. Bu şekilde devam eden hesaplamalar ile yedi ton üreterek evrensel bir armoni ortaya koymaktadır. Pisagor'a göre müzik; doğanın gücünde, gezegenlerin hareketlerinde ve insan vücudunda olabilir¹⁹.

Antik dönemde müzik; dini seremonilerde, bazı hastalık tedavilerinde, savaşlarda ve günlük yaşamda kullanılmış ve büyük önem arz etmiştir.

2.3. Sappho ve Lir

Sappho, lirik²⁰ şiirin yaratıcısı olarak kabul edilen ve bilinen ilk kadın şairdir. MÖ 612'de doğmuştur.²¹ MÖ 7. yüzyıl sonlarında ve 6. yüzyıl başlarında Lesbos adasında yaşadığı sanılmaktadır. Herodot, Sappho'nun babasının zengin bir tüccar olduğundan bahsetmektedir. Babasının ismi Skamandronymos, annesi ise Kleis olarak bilinmektedir. Yunan hükümdarlarından Solon, Sappho'nun bir şiirinin söylendiğini duymuş ve bu şiirin tamamının öğrenilmesini emretmiştir. "Bu şiiri öğrenmek ve ölmek istiyorum" demiştir. Platon, Anthologia Palatina eserinde "Bazıları Muse'lerin dokuz tane olduğunu söyler: ne kadar dikkatsizler! Bak, onuncu Lesbos'dan Sappho da var." sözleriyle Sappho'yu onurlandırmaktadır. Ayrıca yazdığı şiirlerinden annesi ile aynı ismi taşıyan bir kızı olduğu anlaşılmaktadır:

Güzel bir kızım var, sevdiceğim Kleisim

Altın çiçeklere benzeyenim benim

*Değişmem onu tüm Lidya'ya güzel Lesbos'a bile*²²

Sappho hayatının çoğunu Lesbos da geçirmiştir ve Pisagor'un öğrencisi olan

¹⁸ Orujov 2020: 996.

¹⁹ Asmus 1937: 275.

²⁰ Miller 1996: 11.

²¹ Barnstone 1965: 138.

²² Erhat-Bektaş 1978: 170.

Terpander ile birlikte çalışmıştır. Terpander de lirik şiirin babası şeklinde anılmaktadır²³.

Sappho şiirlerinin çoğunu Afrodit'e adanmıştır. Afrodit'i güçlü, kurnaz ve güzel olarak anlatmaktadır. Şiirlerinin bir kısmı ise, çok sevilen isimsiz bir kadına adanmıştır. Truvalı Helen, Hektor, Priamos, Idaios, Tithonos ve Şafak Tanrıçası Eos, Sappho şiirlerinin sık bahsedilen isimlerindendir.

Sappho'nun en ünlü ve en eski şiirlerinden biri Tithonos ve Eos'un aşkını ve yaşlılığı anlattığı şiiridir. Bu şiirlerin bir kısmı Köln papirüsü²⁴ olarak bilinen papirüs üzerinde²⁵ diğer kısmı Oxyrhynchus papirüsü²⁶ üzerinde yer almaktadır²⁷. Bu eserlerden Oxyrhynchus papirüsü bugün Oxford Üniversitesi tarafından korunmaktadır. Köln papirüsü ise Sackler Kütüphanesi'nde korunmaktadır. Köln papirüsünden bilinen Tithonos şiiri sonradan keşfedilen Oxyrhynchus papirüsü ile tamamlanmış ve Yunanca olan asıl metin Martin L. West tarafından çevrilmiştir²⁸;

Ἵμμες πεδὰ Μοῖσαν ἰ]ρκ[ό]λπων κάλα δῶρα, παῖδες,
σπουδάσδετε καὶ τὰ]ν φιλάοιδον λιγύραν χελύνναν·
ἔμοι δ' ἄπαλον πρίν] ποτ' [ἔ]οντα χροά γῆρας ἦδη
ἐπέλλαβε, λεῦκαι δ' ἐγ]ένοντο τρίχες ἐκ μελαίναν·
βάρυς δέ μ' ὁ [θ]ῦμος πεπόηται, γόνα δ' [ο]ὐ φέροισι,
τὰ δὴ ποτα λαίψηρ' ἔον ὄρχησθ' ἴσα νεβρίοισι.
τὰ <μὲν> στεναχίσδω θαμέως· ἀλλὰ τί κεν ποεῖην;
ἀγήραον ἄνθρωπον ἔοντ' οὐ δύνατον γένεσθαι
καὶ γάρ π[ο]τα Τίθωνον ἔφαντο βροδόπαχυν Αὔων
ἔρωι φ . . ἀθρῖσαν βάμεν' εἰς ἔσχατα γᾶς φέροισα[ν,
ἔοντα [κ]άλον καὶ νέον, ἀλλ' αὐτον ὅμως ἔμαρψε
χρόνῳ πόλιν γῆρας, ἔχ[ο]ντ' ἀθανάταν ἄκοιτιν.²⁹

²³ Müller 1847: 149.

²⁴ P. Köln, env. no 21351.

²⁵ Köln Papirüsü (Fragments 58) kısım 58. <https://classics-at.chs.harvard.edu/classics4-andre-lardinois-key-to-the-old-fragments/>

²⁶ Mısır'ın Oxyrhynchus kenti yakınlarında bir çöp tesisinde keşfedilen el yazmalarından biridir. <https://classics-at.chs.harvard.edu/classics4-andre-lardinois-key-to-the-old-fragments/>

²⁷ Gallavotti 1957: 113.

²⁸ Aşağıda yer alan Türkçe tercüme ise İngilizce metinden tezin yazarı tarafından yapılmıştır.

²⁹ West 2005: 5.

*Siz, göğüsleri mis kokan periler, armağanlarınız menekşe rengindedir,
Coşkun kızlar söylesin lirin güzel sesli şarkısını,
Bir zamanlar benim de körpe olan bedenim artık yaşlandı.
Şimdi yaşlanan cildim kırışıyor ve saçlarım dönüyor siyahtan griye,
Yüreğim ağırlaşıyor.
Bir zamanlar yavru geyikler gibi dans eden dizlerim...
Artık beni taşıyamaz oldu.
Şikâyet etmekten başka ne yapabilirim,
İnsan olmak yaşlanmaktır.
Onlar gül parmaklı Şafak'ın Tithonos'a aşkını fısıldıyor,
Onu dünyanın sonuna taşıdı gençliği ve güzelliği ile,,
Yine de yaşlandı, ölümsüz karısına rağmen soldu.*

Sappho kendisinden sonra gelen birçok insanı etkilemiştir. Ondan etkilenen ressamalar, tarihçiler, edebiyatçılar ve sanatçıların ilham kaynağı olmuştur. Sappho'nun büstleri yapılmış³⁰, vazolar³¹ üzerine resimleri çizilmiş ve hatta sikkeler³² üzerine portreleri konmuştur. Hatta ölümünden bin yıl sonra bile sanatçıları etkilemeyi başarmıştır Sappho. Avrupa kökenli ressamaların tablolarına³³ bile konu olmuştur.

³⁰ https://sanalmuze.gov.tr/muzeler/ISTANBUL_ARKEOLOJI_MUZELERI/ Sappho'nun en bilinen büstlerinden biri İstanbul Arkeoloji Müzesi Koleksiyonu bünyesinde muhafaza edilmektedir. Ayrıca Antalya müzesi bünyesinde bir büst daha mevcuttur.

³¹ Sappho'nun resmedildiği bilinen beş adet vazo bulunmaktadır. Bütün vazolar üzerinde Sappho elinde lir ile görünmektedir. Bu vazolardan bilineni Sappho ve Alceus'un birlikte tasvir edildiği kırmızı figür tekniğinde bir kalathostur. MÖ 470'lere tarihlenmektedir. Bu eser Münih'te Antikensammlungen'de korunmaktadır. Beazley 1963: 1573.

³² British Museum'da korunmakta olan GC17 katalog numaralı bir örnek bulunmaktadır. Bakır alaşımlı bir sikkenin ön yüzünde Sappho'nun portresi işlenmiş ve yazıtında (ΨΑΠΦΩ) "Sappho" yazmaktadır. Arka yüzünde ise lir betimi ve (MVTIAH-NAIQN) "Midilli halkının" yazıtı bulunmaktadır. Sikke yaklaşık olarak MÖ 2. yüzyıla tarihlenmektedir.

³³ Sir Lawrence Alma'nın Sappho ve Alkaïos tablosu Walters Art Museum' da korunmaktadır. Gustave Moreau'nun Sappho tasvirlerinin bulunduğu birçok tablosu bulunmaktadır.

3. LİR VE EOS İKONOĞRAFİSİ

3.1. Hermes'in İcadı

Tanrıların en hızlısı olarak ün salmış olan Hermes haberci ve hırsızların tanrısı olarak bilinmektedir. Zeus ve Titanlar soyundan gelen Maia'nın çocuğudur. A. Erhat'a göre Olympos tanrılarının en renkli ve özgün kişilerinden biridir.³⁴

Hermes, Zeus ve Maia'nın buluştukları mağarada dünyaya gelmiştir. Doğduğu andan itibaren zekâsı ve üstün yetenekleri ile tanrılara kafa tutmaktadır. Gece olduğunda kundaklanarak yatırılan Hermes, annesi uyuduktan sonra iki ayağı üzerine kalkıp yürümeye başlar. Mağaranın içinde bir kaplumbağaya rastlayan Hermes, hayvanı oracıkta öldürür. Sonra kaplumbağanın kabuğuna koyun bağırsaklarından yaptığı yedi teli bağlar ve liri icat eder. Bu aleti çalarak eğlenirken ve Pieria³⁵ kırlarında dolaştığı sırada Tanrı Apollon'un himayesi altında bulunan inek sürüsüne rastlar. Bu sürüden çaldığı inekleri bir mağaraya sakladıktan sonra gidip yine bir bebek gibi beşiğine yatmıştır. Sabah olduğunda Apollon ineklerinin çalındığını fark etmiştir. İnekleri çalanın Hermes olduğunu öğrenen Apollon konuyu Zeus'un çözmesi gerektiğini söyler. Bu sırada Hermes lirini çalar ve Apollon bu sese hayran kalır. Bunun üzerine lire karşılık sürüyü bırakmayı kabul eder ve Hermes'in icadı bu aleti en güzel çalan tanrı olur. Öyle ki bu alet Apollon'un simgelerinden biri haline gelmiştir.

3.2. Marsyas'ın Günahı

Frigya'da yaşayan Marsyas bir satyrdır³⁶. Athena, icat ettiği syrinks'i çalarken suda kendi yansımasını görmüştür ve yüzünün aldığı şekli çirkin bulduğu için sinirlenerek kavalı fırlatıp atmış ve onu yerden alanı lanetleyeceğini söylemiştir. Marsyas nehir kenarında dolaştığı esnada kavalı yerde bulup çalmaya başlamıştır. Athena'nın lanetinden habersiz olan Marsyas bu aleti çalmadaki becerisini öylesine geliştirmiştir ki günahların en büyüğü olan "hybris"³⁷ hatasına düşer. Apollon'un lirinden çıkan ses ile kendi kavalından çıkardığı sesi kıyaslar ve kavalın sesinin daha iyi olduğunu savunur. Apollon

³⁴ Erhat 2012: 140.

³⁵ <https://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=urn:cts:greekLit:tlg0012.tlg002.perseus-eng1:5.50-5.91>

³⁶ <https://www.britannica.com/topic/Satyr>

³⁷ <http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus:text:1999.04.0063:entry=hybris-cn>

bunu duyunca bir yarışma teklif eder ve kazanan kaybedene istediğini yapacaktır. İlk yarışmada bir üstünlük sağlanamadığından ikinci bir tur düzenlenmiştir. Apollon, Marsyas'a meydan okumuş ve lirini tersinden tutup yine aynı sesleri çıkararak çalmıştır. Marsyas ise kavalı tersten çalamadığından yarışı kaybetmiştir. Jürilerden biri olan Frigya kralı Midas, Marsyas'ın savunduğundan Apollon ona daha iyi duyabilmesi için eşek kulaklarını vermiştir. Marsyas'ın sonu ise felaket olmuştur. Öyle ki Apollon Marsyas'ı bir ağaca astırmış ve canlı canlı derisini yüzdürmüştür. Acılar içinde can veren Marsyas'ın halini gören Apollon verdiği cezadan pişman olmuş, altın lirini yere atıp kırmış ve Marsyas'ı bir ırmağa çevirmiştir. A. Erhat'a göre bugün Türkiye'nin Muğla ili Milas ilçesine bağlı Gökbel vadisinde akan Çine Çayı işte bu ırmaştır.³⁸

3.3. Orpheus'un Aşkı

Orpheus bir yarı tanrı olarak doğmuştur. Şiir ve müzik ustası olarak ün salmıştır. Orpheus lir konusunda öyle yeteneklidir ki, o lirini çaldığında bütün hayvanlar bile duydukları müzik ile büyülenip sakinleşirler.

Orpheus'un büyük aşkı güzeller güzeli bir kadın olan Eurdyke düğün günü bir yılan tarafından sokularak hayatını kaybeder. Orpheus da bu acıya dayanamayarak sevgilisinin peşinden ölümler diyarına gider. Yer altı dünyasının bekçisi Cerberus'u geçebilmek için Orpheus lirini çalar ve canavar sakinleşerek uykuya dalar. Pershephone ve Hades'in yanına ulaşan Orpheus sevgilisini geri almak ve yer yüzüne götürmek için yalvarırken yine lirini çalar. Hades duyduğu müzikten de etkilenerek tek bir şart ile Eurdyke'nin yer yüzüne dönmesine izin verir. Yer yüzüne çıkana kadar Orpheus dönüp ardına bakmayacaktır. Yolculuğun sonuna doğru Orpheus bir anlık gaflet ile arkasına döner ve sevgilisine bakar. O anda Eurdyke yer altı dünyasının derinliklerine geri döner ve Orpheus eli boş dönmek zorunda kalır. Orpheus ömrü boyunca sevgilisinin yasını tutar ve hiçbir kadına ilgi göstermez. Bir zaman sonra da Menadlar tarafından parçalanarak öldürülür ve öldüğü sırada sevgilisine kavuşacağı için gülümsemektedir. Orpheus'un denize atılan başı ve liri Lesbos kıyılarında bulunur. Vücudunun kalan parçaları ise Olympos'a gömülür. Mezarında bülbüller şarkılar söyler.

3.4. Eos' un Laneti

³⁸ Erhat 2012: 200.

Eos şafak tanrıçası olarak bilinir. Helios ve Selene ile kardeşir. Sabah olurken, altından atların çektiği bir araba ile Helios'un gelişini müjdelemektedir. Homeros ondan "Gül Parmaklı Tanrıça" olarak bahseder.

Eos, Ares ile istemeden de olsa bir münasebette bulunur ve Aphrodite'in gazabına uğramaktan kaçamaz. Eos'un cezası erkeklere karşı koyamamaktır. Bu cezadan dolayı gökyüzündeki bütün yıldızların annesi Eos'dur. En bilinen çocukları birer at olarak tasvir edilen Boreas, Zephyros, Notos, Euros isimli rüzgarlar ile Eosphoros ve Hesperos'dur.

Hesiodos, Eos'un sevgililerinden şu şekilde bahseder;

*"Şafak tanrıça Astraios'la birleşip
Coşku yürekli rüzgarları doğurdu,
Gökleri arıtan Zephyros'u,
Azgın esişli Boreas'ı ve Notos'u.
Rüzgarlardan sonra Şafak Tanrıça
Günün müjdecisi Şafak yıldızını doğurdu
Ve göklerin çelenk çelenk yıldızlarını."³⁹*

Eos'un sayısız sevgililerinden biri de Truva prenslerinden biri olan Tithonos olmuştur. Tithonos aynı zamanda Priamos⁴⁰'un kardeşidir. Eos, Tithonos'u görünce ona da âşık olur ve genç Tithonos'u kaçırr. Fakat Eos ölümsüzdür ve aşkları bir gün Tithonos'un ölümü ile son bulacaktır. Bu duruma katlanamayan Eos, Zeus'a gider ve ondan sevgilisi için ölümsüzlük bahşetmesini ister. Tithonos artık ölümsüzdür. Bir sabah uyandıklarında Tithonos'un saçlarındaki beyaz telleri fark ettiklerinde artık çok geç olmuştur. Ölümsüzlük yanında gençliği dilemeyi unutmuşlardır ve Tithonos hızla yaşlanmaya devam eder. Tithonos öyle yaşlanmış ve kötü durumdadır ki Eos'dan onu artık öldürmesini ister. Ölümsüzlük Tithonos için bir lanet gibidir. Eos'da sevgilisinin bu haline dayanamaz ve onu bir çekirgeye çevirir. Eos'un kalbi bu olandan sonra taş kesilir. O yüzden şafak sökerken etrafın buz kestiğine inanılır.

4. KIRMIZI FİĞÜRLÜ SERAMİKLERDE EOS VE LİR MOTİFLERİ

³⁹ Hes. Theog, 378 vd.

⁴⁰ <https://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus:text:1999.04.0003:entry=no.83&highlight=priamos>

4.1. Kırmızı Figür Tekniğini ile Eos ve Lir Betimi Çalışan Ressamlar

Kırmızı figür tekniği ile Eos ve lir betimi çalışan bildiğimiz on yedi farklı ressam vardır. Bunların hepsi farklı formlarda eserler üzerine kırmızı figür tekniği ile bu betimi işlemişlerdir.

Achilles Ressamı'nın Eos ve lir betimli, altı adet eseri bulunmaktadır. MÖ 470-425 dönemleri arasında eser verdiği bilinmektedir. Berlin Ressamı'nın öğrencilerinden olan sanatçı ismini çizdiği Truva kahramanı Achilles'den almaktadır⁴¹. Özellikle beyaz zeminli lekythoslar üzerinde çalışmıştır. Eos ve Lir betimli üç adet amphora (kat.17-, kat.44-, kat.45-), bir adet kylix krater (kat.25-), bir oinochoe (kat.37-) ve lekythos (kat.33-) boyamıştır.

Agrigento Ressamı, MÖ 470-440 yılları arasında eser vermiştir. Beazley ona yüz kadar vazo atfetmiştir.⁴² Eos ve lir motifli kırmızı figürlü bir stamnos (kat.13-) boyamıştır.

Alkimachos Ressamı, ismini J. Beazley'den almıştır. Eserlerinde arkaik dönem özelliklerini devam ettirmiştir⁴³. MÖ 470-440 tarihleri arasında eser vermiştir. Bazı eserleri Pan Ressamı'nı anımsatmaktadır. İki adet Eos ve lir motifli eseri bulunmaktadır. Bunlardan ilki sütunlu bir kraterdir (kat. 10-), diğeri ise boyunlu bir amphoradır (kat. 8-)

Barclay Ressamı, MÖ 475-425 yıllarında eser vermiştir. Eos ve lir motifli kırmızı figürlü bir adet hydria (kat.18.) boyamıştır.

Clio Ressamı, MÖ 450-440 yıllarında eser vermiştir. J. Beazley ona çizdiği musalardan birinin adı olan Clio ismini vermiştir.⁴⁴ Phiale Ressamı'ndan etkilendiği düşünülmektedir. Günümüze kalan, Eos ve lir motifli kırmızı figürlü bir hydrası (kat.51-) bulunmaktadır.

Christie Ressamı, MÖ 475-425 yıllarında eser vermiştir. J. Beazley ona yirmi bir vazo atfetmiştir. Bunlardan birisi Eos ve lir motifli bir çan kraterdir (kat.24-).⁴⁵

Eretria Ressamı, MÖ 440-415 yıllarında eser vermiştir. Genellikle küçük boyutlu seramikleri boyamıştır.⁴⁶ Beazley ona vazolarının birinin bulunduğu Eretria bölgesinin ismini vermiştir. Eos ve lir motifli kırmızı figürlü bir lekythos (kat.49-) boyamıştır.

⁴¹ Clark 2002: 31.

⁴² <https://www.britishmuseum.org/collection/term/BIOG191602> (30.05.2021)

⁴³ <https://www.britishmuseum.org/collection/term/BIOG57157> (30.05.2021)

⁴⁴ <https://www.britishmuseum.org/collection/term/BIOG57826> (30.05.2021)

⁴⁵ <https://www.penn.museum/sites/bulletin/1831/> (30.05.2021)

⁴⁶ <https://www.britishmuseum.org/collection/term/BIOG58197> (30.05.2021)

Florence Stamnoi Ressamı, yaklaşık olarak MÖ 480-450 yıllarında eser vermiştir. Eos ve lir motifli kırmızı figürlü iki eseri bulunmuştur. Bunlardan biri stamnos (kat.14-) diğeri ise bir hydradır (kat.11-).

Hermonax, MÖ 470-440 yıllarında eser vermiştir. Kırmızı figür ressamıdır. Çoğunlukla büyük vazolar boyamıştır. Eos ve lir motifli bir boyunlu amphorası (kat.5-) bulunmaktadır.

Oionokles Ressamı, MÖ 470'li yıllarda eser vermiştir. Çok çeşitli eserler vermesine karşın uzmanlığı boyunlu amphoralara üzerinedir.⁴⁷ Mizah duygusunu işlemesi onun için karakteristiktir. Yeni kıyafetler içinde eski karakterleri çizmiştir.⁴⁸ Eos ve lir motifini işlediği iki eseri günümüze ulaşmıştır. Bunlardan biri boyunlu bir amphora (kat.16-) diğeri ise bir lekythosdur (kat.31-).

Penthesilea Ressamı, MÖ 470-450 yılları arasında aktif çalışmıştır. İsmi Penthesilea'nın Achilles tarafından öldürüldüğünü resmettiği ve bugün Münih'te korunmakta olan "bowl 2688" olarak bilinen eserden almıştır. J. Beazley tarafından bu ressama 177 tane vazo atfedilmiştir. Eos ve lir motifli iki adet kylix (kat.26-, kat.27-) ve bir adet skyphos (kat.38-) boyamıştır.

Pantoxena Ressamı, Polygnotan atölyesinin bir üyesidir.⁴⁹ MÖ yaklaşık 475-425 yılları arasında eser vermiştir. Eos ve lir motifini birlikte işlediği kırmızı figürlü bir skyphos (kat.43-) bulunmaktadır.

Pig (Domuz) Ressamı, MÖ 480-460 yıllarında eser vermiştir. J. Beazley ona bu adı Cambridge'de korunan bir pelike üzerine çizdiği domuz resimlerinden ötürü vermiştir. Eos ve lir motifli kırmızı figürlü bir adet boyunlu amphora (kat.7-) boyamıştır.

Polygnotos MÖ 450-420 yılları arasında eser veren bir ressamdır. Dönemindeki heykellerin ve tapınak frizlerinin etkisini eserlerine yansıtmıştır.⁵⁰ Eos ve lir motifini birlikte işlediği üç adet eser ele geçmiştir. Bunlardan ikisi hydria (kat.19-, kat.20-), diğeri ise nestoris amphorasıdır (kat.49-).

Polygnotos II (Lewis Ressamı), MÖ yaklaşık 475-425 arasında eser verdiği düşünülmektedir. Seramikleri Polygnotos olarak imzalayan birden fazla ressam olduğu için J. Beazley, O'na Polygnotos II ismini vermiştir. Ayrıca Lewis Koleksiyonu'ndaki bir

⁴⁷ <https://www.getty.edu/art/collection/artists/243/oionokles-painter-greek-attic-active-about-470-bc/> (30.05.2021)

⁴⁸ Boardman 2013: 195.

⁴⁹ Bundrick 2015.

⁵⁰ Clark 2002: 59.

vazodan ötürü Lewis Ressamı olarak da anılmaktadır.⁵¹ Eos ve lir motifli beş adet skyphos (kat.50-) ele geçmiştir.

Tithonos Ressamı, MÖ 500-475 yılları arasında eser vermiştir. Berlin ressamının bir öğrencisidir.⁵² Kırmızı figürlü Eos ve lir motifli bir adet boyunlu amphorası (kat.4-) bulunmaktadır.

Villa Giulia Ressamı, MÖ 470-450 yıllarında eser vermiştir. Genellikle asil figürlerle süslenmiş büyük kırmızı figürlü çömleklerde uzmanlaşmıştır.⁵³ Eos ve lir motifli bir kylix (kat.1-) boyamıştır.

4.2. Kırmızı Figür Tekniği Kullanılan Eos ve Lir Motifli Seramik Formları

Antik dönemde değişik form ve işlevlerde kullanılmak üzere birçok seramik kap üretilmiştir. Hemen her dönem seramik kaplar geçmişi anlamlandırmamızda yardımcı olmaktadır. Günlük yaşamda ve dinsel törenlerde kullanılmak üzere özenle yapılan kap formlarının belki de en sık karşımıza çıkan formu amphoralardır. İki kulplu, dar boyunlu ve dar ağızlı bu kaplar özellikle zeytinyağı ve şarap gibi sıvıları taşımak veya muhafaza etmek için kullanılmaktadırlar. Yunan da standart olarak 19,44 litre olacak şekilde üretilmekteydiler.⁵⁴ Livius Roma teknelerinin yükünün amphora ile ölçüldüğünü söyler.⁵⁵ Lir ve Eos motifinin birlikte gözlemlendiği bugüne kadar ele geçen on iki adet kırmızı figürlü amphora bulunmaktadır. En eski beş örnek MÖ 500-450 yıllarına (kat.4-, kat.5-, kat.6-, kat.7-, kat.8-) tarihlenmektedir. Diğer üç örnek 475-425 (kat.15-, kat.16-, kat.17-), kalan örnekler ise 470-460 (kat.44-), 460-450 (kat.45-), 450-440 (kat.46-) ve 450-400 (kat.47-) tarihleri arasındadır.

Amphoralardan sonra Eos ve lir motifinin bulunduğu bir diğer kırmızı figürlü seramik formu ise skyphoslardır. Skyphos yatay biçimde iki kulpu olan derin bir şarap kabıdır.⁵⁶ Herakles ile özdeşleştiğinden Herakles kabı olarak da anılırlar. Kullanılan en yaygın içecek kaplarından biridir. Bugüne kadar kırmızı figür tekniği kullanılmış, Eos ve lir motifi ile bezenmiş yedi adet skyphos ele geçmiştir. Bu kaplardan yalnız bir tanesi MÖ 450-400'lere (kat.50-) tarihlenirken, diğer örnekler 475-425 yıllarına (kat.38-, kat.39-,

⁵¹ <https://www.britishmuseum.org/collection/term/BIOG59192> (30.05.2021)

⁵² Robertson 1992: 129.

⁵³ <https://www.britishmuseum.org/collection/term/BIOG60975> (30.05.2021)

⁵⁴ Er 2006: 28.

⁵⁵ Liv. 21 63.

⁵⁶ Er 2006: 362.

kat.40-, kat.41-, kat.42-, kat.43-) tarihlenmektedir.

Bir başka form ise hydria'dır. Bu kaplar genellikle üç kulplu olarak üretilmişlerdir. İki kulp kabı omuzda taşımak üçüncü kulp ise kabı doldurmak veya boşaltmak amacı ile kullanılmaktadır. Form bakımından amphoralara benzemektedir. Genellikle sıvılar için kullanıldığı bilinse de ölü küllerini saklamak ve seçimlerde oyları koymak için bir seçim sandığı şeklinde de kullanılmıştır.⁵⁷ Günümüzde ele geçmiş kırmızı figürlü, Eos ve lir betimli altı adet hydria bulunmaktadır. Bu kaplardan üç adeti MÖ 475-425 yıllarına (kat.18-, kat.19-, kat.20-) iki tanesi 500-450 yıllarına (kat.11-, kat.12-), biri de 440 (kat.51-) yılına tarihlenmektedir.

Lekythos, ince silindirik biçimli ve dar boyunlu, tek kulplu bir kap formudur. Kokulu yağları taşımak için kullanılan lekythoslar mezar hediyesi olarak da kullanılmışlardır.⁵⁸ Günümüze kalan kırmızı figürlü, Eos ve lir bezemeli altı adet lekythos bulunmaktadır. Bunlardan ikisi MÖ 500-450 yıllarına (kat.2-, kat.3-), üçü 475-425 yıllarına (kat.31-, kat.32-, kat.33-) ve biri de 450-400 yıllarına (kat.49-) tarihlenmektedir.

Krater formlu kapların birçok farklı türü mevcuttur. En sık görünen tipler volütlü krater, sütunlu (column) krater, kylix krater ve çan kraterdir. Krater kaplar genellikle şarap ve suyu karıştırmak için kullanılan büyük ölçekli kaplardır. Kırmızı figür tekniğinde en beğenilen tiplerdendir.⁵⁹

Eos ve lir motifli beş adet kylix krater ele geçmiştir. Bunlardan en eskisi MÖ 500-450 yıllarına (kat.1-) tarihlenirken, üç tanesi 475-425 yıllarına (kat.25-, kat.26-, kat.27-), sonuncusu ise 450-400 yıllarına (kat.48-) tarihlenmektedir.

Çan krater formunda kırmızı figürlü Eos ve lir motifli seramiklerden bir tanesi MÖ 500-450 yıllarına tarihlenirken (kat.9-) iki tanesi 475-425 yıllarına (kat.23-, kat.24-) tarihlenen üç adet örnek bulunmaktadır.

Sütunlu (column) krater formunda kırmızı figür tekniğinde, Eos ve lir tasvirli iki örnek ele geçmiştir. Bunlardan ilki MÖ 500-450 yıllarına (kat.10-) tarihlenirken diğeri 475-425 yıllarına (kat.28-) tarihlenmektedir.

Volütlü krater formunda kırmızı figür tekniğinde, Eos ve lir motifli işlenmiş iki adet kap bulunmaktadır. Bu iki kap da MÖ 475-425 yıllarına (kat.29-, kat.30-) tarihlenmektedir.

⁵⁷ Er 2006: 179.

⁵⁸ Er 2006: 232.

⁵⁹ Er 2006: 220.

Oinochoe ise genellikle yonca ağızlı kap olarak bilinmektedir. Tek kulplu üretilen bu kap sıklıkla şarap dökmek için kullanılmaktadır. Libasyon için sıklıkla phiale⁶⁰ ile birlikte kullanılmaktadır. Günümüzde ele geçen kırmızı figür tekniğinde, Eos ve lir motifli dört adet oinochoe bulunmaktadır. Bunların hepsi MÖ 475-425 yıllarına (kat.34-, kat.35-, kat.36-, kat.37-) tarihlenmektedir.

Stamnos, amphoraya benzeyen ama daha bodur olan, çift kulplu ve şarap koymak için kullanılan bir kap formudur.⁶¹ Kırmızı figür tekniği kullanılmış, Eos ve lir motifli iki adet stamnos bulunmaktadır. Bunlardan biri MÖ 500-450 (kat.13-) diğeri ise 480-450 (kat.14-) yıllarına tarihlenmektedir.

Pelike ise amphoraya benze iki kulplu yağ ve şarap konmak için kullanılan bir kap formudur.⁶² Bugüne kadar, kırmızı figür tekniğinde Eos ve lir motifli tek bir örnek ele geçmiştir ve MÖ 475-425 yıllarına (kat.22-) tarihlenmektedir.

Kırmızı figür tekniğinin yaygın kullanıldığı diğerkap formları; pyxis⁶³, alabastron⁶⁴, askos⁶⁵, rhyton⁶⁶ ve phiale dir. Fakat bu formlarda kırmızı figür tekniği ile işlenmiş Eos ve lir betiminin bir arada bulunduğu bir örneğe henüz rastlanmamıştır.

Eos ve lir motifi en fazla amphoralar üzerinde karşımıza çıkmaktadır. 12 adet amphora, 7 adet skyphos, 6 adet hydria, 6 adet lekythos, 5 adet krater kylix, 4 adet oinochoe, 3 adet çan krater, 2 adet volütlü krater, 2 adet sütunlu krater, 2 adet stamnos ve birer adet pelike ve kırık bir seramik parçası üzerinde izlenmektedir. (Grafik 1)

5. DİĞER ESERLERDE EOS VE LİR

⁶⁰ <https://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus:text:1999.04.0004:id=phiale>

⁶¹ Er 2006: 365.

⁶² Er 2006: 306.

⁶³ <https://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus:text:1999.04.0004:id=pelike>

⁶⁴ <https://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus:text:1999.04.0004:entry=alabastron&highlight=alabastron>

⁶⁵ <https://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus:text:1999.04.0004:entry=askos&highlight=askos>

⁶⁶ [https://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus:text:1999.04.0057:entry=r\(uto/s3](https://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus:text:1999.04.0057:entry=r(uto/s3)

5.1. Prima Porta

Prima Porta Heykeli Milattan Sonra 1. yüzyıla tarihlenmektedir. Birçok Antik Dönem heykeli gibi orijinalinin bronzdan yapıldığı düşünülmektedir. Muhtemelen daha sonra bronz maden olarak silah vb. yapımında kullanılmak için eritildiğinden günümüze ulaşan mermer kopyaları olmuştur. Prima Porta heykeli propaganda amacı ile yapılmış bir heykeldir. Augustus'un sağ eli ile yaptığı adlocutio⁶⁷ (Roma selamı.) ve sol elinde tuttuğu muhtemel mızrağın temsil ettiği otoriteye yapılan vurgu olabilir⁶⁸. Augustus zırh üzerine plaudamentum ismi verilen bir pelerin giymiştir. Zırhının üzerinde yoğun bir sembolizm mevcuttur. Zırh üzerindeki genel tema Augustus'un Partlara karşı kazandığı zaferdir.

Augustus'un zırhının sol bölümünde göğüs üzerine gelecek şekilde bir kadın motifi bulunmaktadır. P. Zanker ve G. Hanfmann'a göre bu kadın Eos'dur. Eos bu sahnede kardeşi Helios'a bakar halde, kanatlarını açmış ve sol elinde bir testi tutarken işlenmiştir. (Resim 4).

Augustus'un zırhının sağ alt kısmında ise Apollon'u kanatlı bir griffin üzerinde elinde lir tutarken görmekteyiz.⁶⁹ (Resim 4).

5.2. 10018 Numaralı Lahit

İtalya'nın Lazio bölgesinde bulunan Nepi Katedrali'nde keşfedilen bir lahit üzerinde Eos motifine rastlanmıştır. Lahit mermerden yapılmış olup üzerinde yaşanan bir felaket sahnesi canlandırılmıştır. Kanatlı Eos bu sahnede rüzgâr tanrıları ile Helios'un arabasını çeken atları sakinleştirmeye çalışmaktadır.⁷⁰ Lahitin MS yaklaşık 4. Yüzyıla tarihlendiği düşünülmektedir.

5.3. Phaeton Lahiti

Roma'da keşfedilmiş mermerden bir lahit üzerinde Helios'un oğlu Phaeton'un

⁶⁷ <https://www.forumancientcoins.com/numiswiki/view.asp?key=ADLOCVT%20COH>

⁶⁸ Özgan 2013: 162.

⁶⁹ <http://web.mit.edu/21h.402/www/primaporta/description/breastplate/>

⁷⁰ <https://weblimc.org/page/monument/2080604> (31.05.2021)

düşüşü sahnesi tasvir edilmiştir. Eos kanatlı biçimde rüzgâr tanrıları ile beraber Helios'un atlarını sakınleştirmeye çalışmaktadır.⁷¹ Lahdin MS yaklaşık 4. Yüzyıla tarihlendiği düşünölmektedir.

5.4. Zeus Sunağı

Zeus sunağı MÖ yaklaşık 2. yüzyılda İzmir Bergama'da inşa edilmiştir. Günümüzde Berlin'de Pergamon Museum'da korunmaktadır.⁷² Sunağın dış frizlerinde tanrılar ve gigantların savaşı konusun işlenmiştir. İç kısımda ise Telephos'un öyküsü anlatılmaktadır. Sunağın doğu frizinde Artemis, Hera, Zeus, Apollon, Rüzgâr Tanrıları, Athena, Nike ve diğer birkaç tanrı daha göze çarpar. Batı frizinde Dionysos, Semele, devler ve Nymhe'ler görölmektedir. Kuzey frizde karşımıza Poseidon, Moira'lar, Aphrodite ve birkaç kahraman çıkar. Güney frizinde Rhea, Hephaistos, Eos, Helios, Selene, Uranos göze çarpmaktadır.

Güney frizdeki Eos kabartmasında Helios'un önünde, eğıersiz bir at üzerinde kanatsız şekilde gösterilmiştir (Resim 5). Sol eli ile atın dizginlerini tutarken sağ elinde muhtemelen bir meşale taşıdığı düşünölmektedir.⁷³

SONUÇ

İlk insanlardan günümüze müzik ve inanç hayatımızda büyük bir yer edinmiştir.

⁷¹ <https://weblimc.org/page/monument/2080624> (31.05.2021)

⁷² <http://3d.smb.museum/pergamonalta/> (19.06.2021)

⁷³ LIMC 3, 1986: 757. bk. "Eros" (G. Cressedi).

Antik Yunan dünyasında ise lir ile müzik eğitimi, en az matematik ve beden eğitimi kadar önem arz etmektedir. Gençler müzik öğrenimini en sık kullanılan aletlerden biri olan lir ile tamamlar. Günümüzde müzik dersleri eski önemini yitirmiş gibi görünmektedir.

Gençlik kimi zaman kıymetini bilemediğimiz bir hediyedir. Hepimiz  leceğimizi biliriz ve ona adım adım yaklaşırken gençliğimizi bu uğurda yitiririz. Ölümden kaçmak ve ölmeyecek gibi yaşamak insanın en büyük fantezilerinden biri olmuş ve her dönem popülerliğini korumuştur. Gılgamış'ın peşine düştüğü, Nuh'un elde ettiğine inanılan ölümsüzlük birçok mitolojik hik yede karşımıza çıkar. Lesbos adasında yaşamış şair Sappho da bu hikayelerden biri olan Eos ve Tithonos'un aşkını anlatan şiiri ile halen ruhlarımıza dokunmaktadır.

şafak tanrıçası Eos genellikle kanatlı ve elinde meşalesi yanında atları ile çeşitli eserler üzerinde karşımıza çıkmaktadır. Olympos'un on iki büyük tanrısı kadar tanınmasa da Yunan mitolojisinde önemli bir yere sahip olan Eos, Bergama Zeus sunağının güney frizinde,  nl  Prima Porta heykelinde Augustus'un göğsünde, birçok seramik kap üzerine bezenmiştir. Eos'u, Zeus sunağındaki kabartmalar hariç hemen her yerde kanatlı görürüz. Aphrodite tarafından lanetlenen güzel tanrıça erkeklere karşı koyamaz. Tüm yıldızların ve rüzgarların annesi olur. Eos'un lir ile olan ilişkisi ise yalnızca kırmızı figür teknikli seramikler üzerinde izlenebilmektedir.

Kırmızı figür tekniğinin ortaya çıktığı düşünülen M  530'lu yıllar da ve öncesinde lirik şiirin temelleri de atılmıştır. Sappho ve Terpander 7. yüzyıl başlarında lir ile söyledikleri şiirleri ile dönemin krallarını dahi kendilerine hayran bırakmıştır. Öyle ki ölümlerinden sonra seramikler üzerine tasvirleri yapılmıştır. Sappho'nun bize anlattığı Eos ve Tithonos'un hikayesi de bu dönemlerde seramikler üzerinde izlenmektedir. Sappho'nun lir eşliğinde söylenen bu şiiri, aşkı için ölümsüz olan ama yine de yaşlanarak artık ölümü arzulayacak hale gelen Tithonos ve sevgilisi Eos, kırmızı figür tekniğindeki seramiklerde birlikte işlenen bir sahne oluşturmuştur. İkonografik olarak Apollon, Marsyas, Hermes ve Orpheus'un lir ile karşımıza çıkması olağan bir durumdur ve lir, onlarla doğrudan ilişkilendirilebilir. Fakat bu Eos için geçerli değildir. Bugüne kadar ele geçen ulaşabildiğimiz ve katalogladığımız 51 örnekte Eos, lir ve Tithonos birlikte resmedilmiştir ve bütün  rnekler M  500-440 arasına tarihlenmektedir. Eos farklı eserlerde karşımıza lir ile çıkmazken seramikler üzerinde yanında Tithonos olduğunda lir her zaman sahnenin bir yerinde veya Eos ya da

Tithonos'un elinde bulunmaktadır. Eos'un lir ile ilişkisinin de sevgilisi Tithonos'dan ileri gelmekte olduğunu düşünmekteyiz. Sappho'nun şiirinin de etkisi ile sevilen Eos ve Tithonos miti seramikler üzerine 500-440 arasında işlenmiştir. Lirin gençlerin eğitiminde kullanılan temel müzik aleti olması sebebi ile gençliğe vurgu yapıldığını önermekteyiz.

KISALTMALAR VE KAYNAKÇA

Bu çalışmada, Alman Arkeoloji Enstitüsü ve Amerikan Arkeoloji Enstitüsü tarafından önerilenler dışında aşağıdaki kısaltmalar kullanılmıştır. Antik kaynakların kısaltmalarında Der Kleine Pauly'nin, Türkçe kısaltmalarda ise Türk Dil Kurumu'nun tavsiyelerine uyulmuştur.

Asmus 1937	V.F. Asmus, Antik Yunan Filozoflarının ve Yazarlarının Sanatla İlgili Sözlerinden Oluşan Bir Koleksiyon, (Moskova). Moskova Devlet Güzel Sanatlar Yayınevi
Barnstone 1965	W. Barnstone, Sappho Lyrics in the Original Greek, (New York). Doubleday Company
Beazley 1925	J.D.Beazley, Attische Vasenmaler des rotfigurigen Stils, (Tübingen). Der Mohr Siebeck Verlag
Beazley 1942	J.D. Beazley, Attic Red-figure Vase-painters, 1st ed., (Oxford). Clarendon Press
Beazley 1963	J. D. Beazley, Attic Red Figure Vase Painters, 2nd edition, (Oxford). Clarendon Press
Beazley 1971	J. D. Beazley, Paralipomena, (Oxford). Clarendon Press
Boardman 2013	J. Boardman, G. Engin, Kırmızı Figürlü Atina Vazoları Arkaik Dönem, (İstanbul). Homer Kitabevi
Bundrick 2015	S. D. Bundrick, Recovering Rhapsodes: A new vase by the Pantoxena Painter, (California). University of California Press
Clark 2002	A. J. Clark, Understanding Greek Vases, (California). Getty Publications

- Er 2006 Y. Er, Klasik Arkeoloji Sözlüğü, (İstanbul). Phoenix Yayınevi
- Erhat 2012 A. Erhat, Mitoloji Sözlüğü, (İstanbul). Remzi Kitabevi
- Erhat-Bektaş 1978 A. Erhat - C. Bektaş, Safo Şiirler Çeviri ve Üzerine Konuşmalar, (İstanbul). Cem Yayınevi
- Gallavotti 1957 C. Gallavotti, “Saffo e Alceo”, Vol.1, Saffo, 3rd rev. Ed. (Naples), Libreria Scientifica Editrice.
- Gates 2015 C. Gates, Antik Kentler, (İstanbul). Koç Üniversitesi Yayınları
- Gombrich 2011 E.H. Gombrich, Sanatın Öyküsü, çev. E. Erduran, (İstanbul). Remzi Kitabevi
- Orujov 2020 İ. Orujov, “An Analysis Of Ancient Greek Music Theory And The Armony Concept”, Journal Of Social Humanities and Administrative Sciences, Vol 6, Issue 27, 994-1005.
- LIMC 1986 S. Haiganuch . Hekate, dans Fondation Internati- onale pour le LIMC (ed.) Lexicon Iconographicum Mythologiae Classicae, III-1, III-2, Eros, (Zürich München). Artemis Verlag
- LIMC 1990 Sarian, Haiganuch . Hekate, dans Fondation Internati- onale pour le LIMC (ed.) Lexicon Iconographicum Mythologiae Classicae, V, Herakles, (Zürich München). Artemis Verlag
- Liv. Livy. History of Rome, Volume V: Books 21-22. Translated by B. O. Foster. Loeb Classical Library 233. Cambridge Harvard University Press, 1929.

- Maas 1989 M. Maas, J.M. Snyder, vd., Instruments of Ancient Greece, (New Haven). Yale University Press
- Miller 1996 W. Miller, Greek Lyric: An Anthology in Translation, (Indianapolis). Hackett Publishing Company
- Müller 1847 K.O. Müller, History of the Literature of Ancient Greece., çev. G.C.Lewis, vd., (Londra). SDUK
- Özgan 2013 R. Özgan, Roma Portre Sanatı I, (İstanbul). Ege Yayınları
- Robertson 1992 M. Robertson, The Art of Vase Painting in Classical Athens, (Cambridge). Cambridge University Press
- Smith 1867 W. Smith, Dictionary of Greek and Roman Biography and Mythology, (Boston). Little Brown and Company
- Tekin 2016 O. Tekin, Eski Yunan ve Roma Tarihine Giriş, (İstanbul). İletişim Yayınları
- West 2005 M. L. West, , “The New Sappho”, ZPE, (Bonn). Rudolf Habelt GmbH, Bd 151, 1-9.

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

<https://www.britannica.com/> (22.06.2021)

<http://homoecumenicus.com/> (22.06.2021)

<https://www.theguardian.com/uk/2005/jun/24/gender.books> (22.06.2021)

<https://www.ajaonline.org/> (22.06.2021)

<https://www.cvaonline.org/cva/> (22.06.2021)

<https://www.researchgate.net/> (22.06.2021)

<https://www.beazley.ox.ac.uk/carc> (22.06.2021)

<https://www.smb.museum/museen-einrichtungen/pergamonmuseum/home/> (22.06.2021)

<https://m.museivaticani.va/content/museivaticani-mobile/en.html> (22.06.2021)

<https://www.louvre.fr/en> (22.06.2021)

<https://www.iconiclimc.ch/> (22.06.2021)

<https://weblimc.org/> (22.06.2021)

<https://www.museoetru.it/> (22.06.2021)

<https://www.theoi.com/Text/QuintusSmyrnaeus1.html> (22.06.2021)

<https://www.metmuseum.org/art/collection/search#!?showOnly=highlights%7CwithImage%7CopenAccess&offset=0&pageSize=0&sortBy=Relevance&sortOrder=asc&perPage=20&searchField=All> (22.06.2021)

<https://www.mfa.org/collections> (22.06.2021)

<https://artgallery.yale.edu/ancient-art> (22.06.2021)

<https://www.perseus.tufts.edu/hopper/> (22.06.2021)

<https://www.jstor.org/> (22.06.2021)

<https://www.poetryfoundation.org/poets/sappho> (22.06.2021)

<https://www.worldhistory.org/> (22.06.2021)

<https://www.theguardian.com/uk/2005/jun/24/gender.books> (22.06.2021)

<https://thepathsofsurvival.wordpress.com/2013/11/26/a-new-fragment-and-a-new-translation-sappho-the-cologne-fragment/> (22.06.2021)

<https://pleiades.stoa.org/> (22.06.2021)

<https://belleten.gov.tr/> (27.06.2021)

<https://archive.org/> (27.06.2021)

https://en.wikipedia.org/wiki/Alcaeus_of_Mytilene (13.09.2021)

<https://www.oxfordmusiconline.com/> (13.09.2021)

<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1100608> (13.09.2021)

<https://www.britannica.com/topic/chiton-clothing> (13.09.2021)

https://sanalmuze.gov.tr/muzeler/ISTANBUL_ARKEOLOJI_MUZELERI/ (13.09.2021)

http://homoecumenicus.com/ancient_instruments.htm (13.09.2021)

<http://web.mit.edu/21h.402/www/primaporta/description/breastplate/> (13.09.2021.)

RESİM LİSTESİ

Resim 1: Euthymedes vazosu.

Resim: Gombrich 2011: 81.

Resim 2: Chelys tipi lir.

Resim: http://homoecumenicus.com/ioannidis_music_ancient_greeks.htm (02.04.2021)

Resim 3: Lir, barbitos, cithara ve phorminx.

Resim: https://www.geant.org/People/research_communities/Pages/ASTRA.aspx
(02.04.2021)

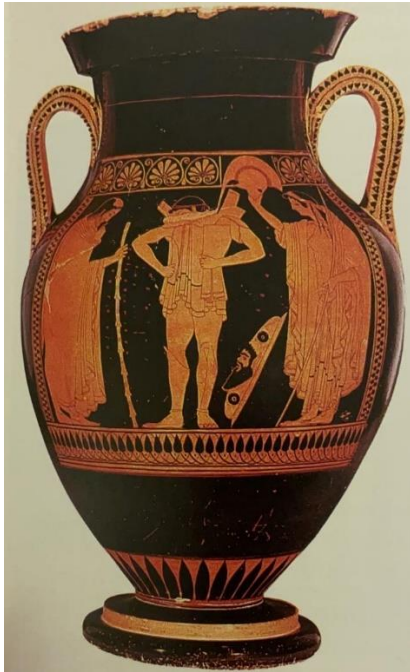
Resim 4: Prima Porta.

Resim: <https://www.museivaticani.va/content/museivaticani/en/collezioni/musei/braccio-nuovo/Augusto-di-Prima-Porta.html> (19.06.2021)

Resim 5: Güney Frizde Eos

Resim: https://en.wikipedia.org/wiki/Eos#/media/File:Altar_P%C3%A9rgamo_Eos_06.JPG
(19.06.2021)

RESİMLER

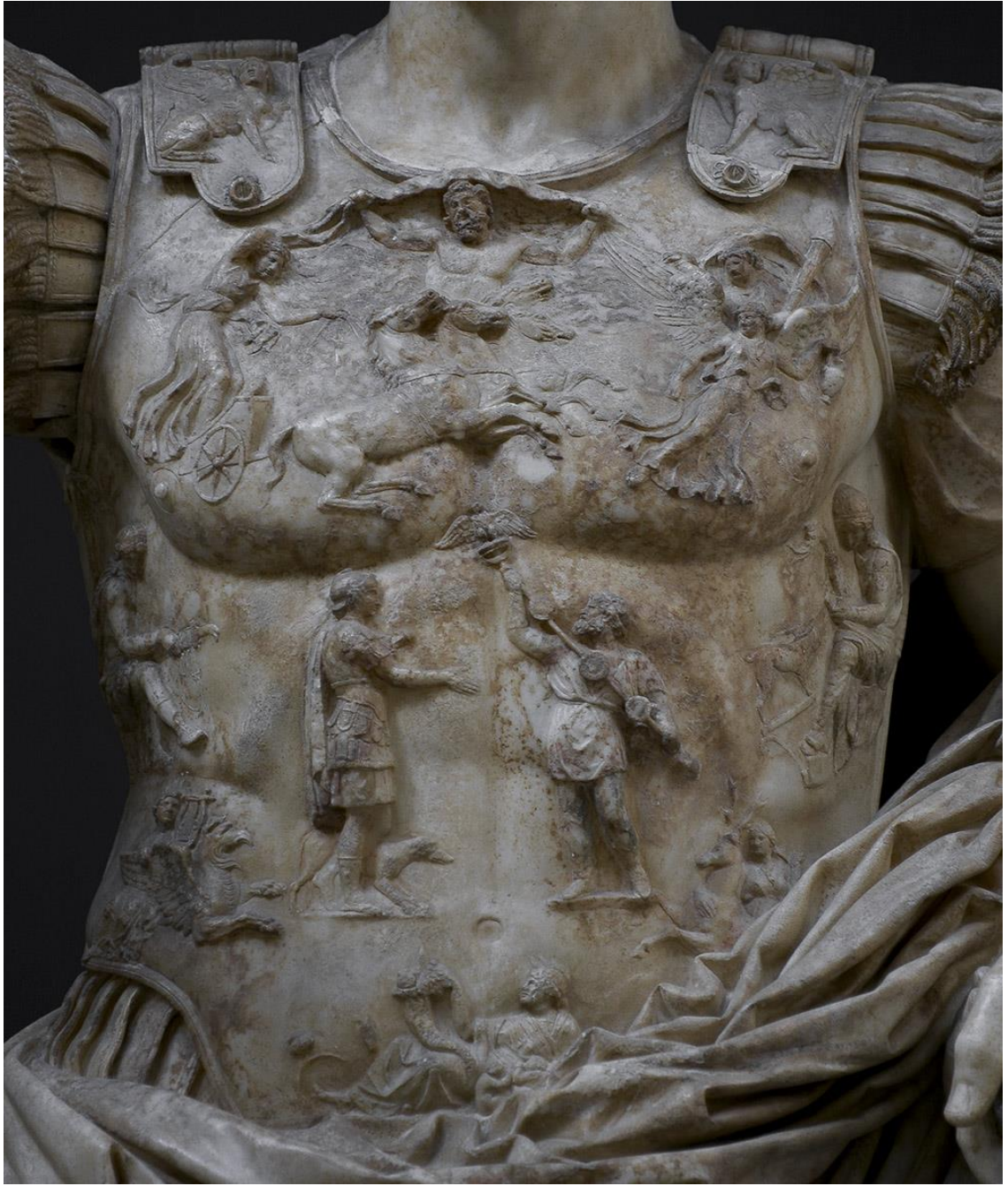
Resim 1

Resim 2

Resim 3

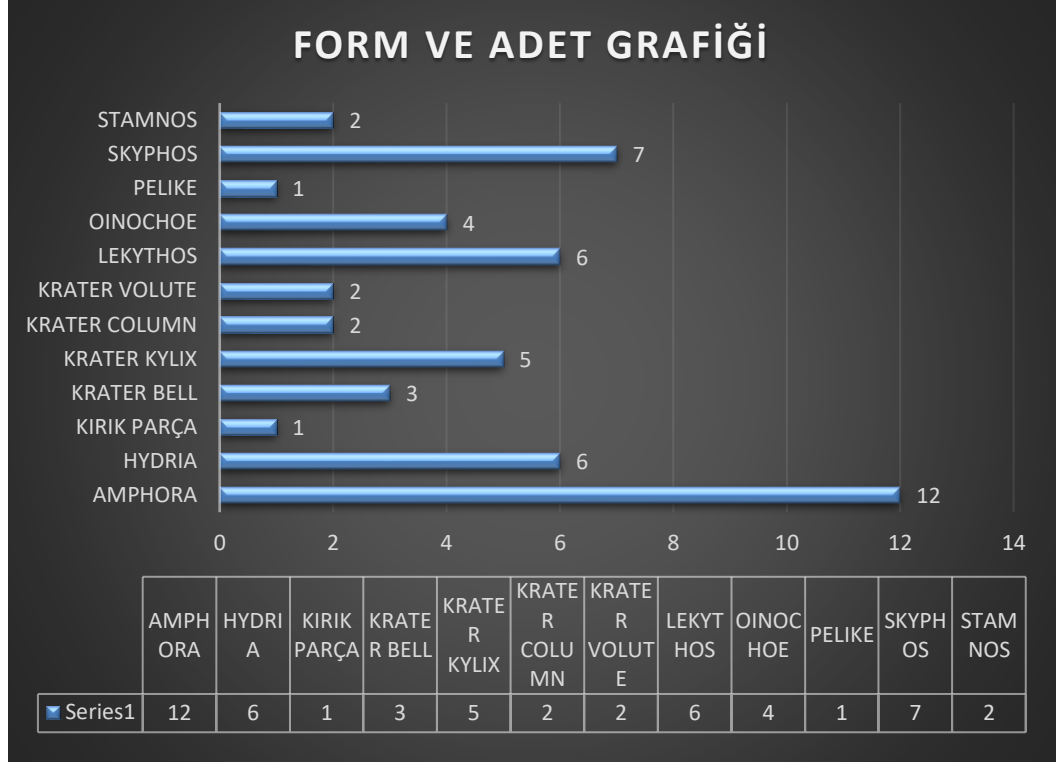

Resim 4

Resim 5

GRAFİKLER

Grafik 1

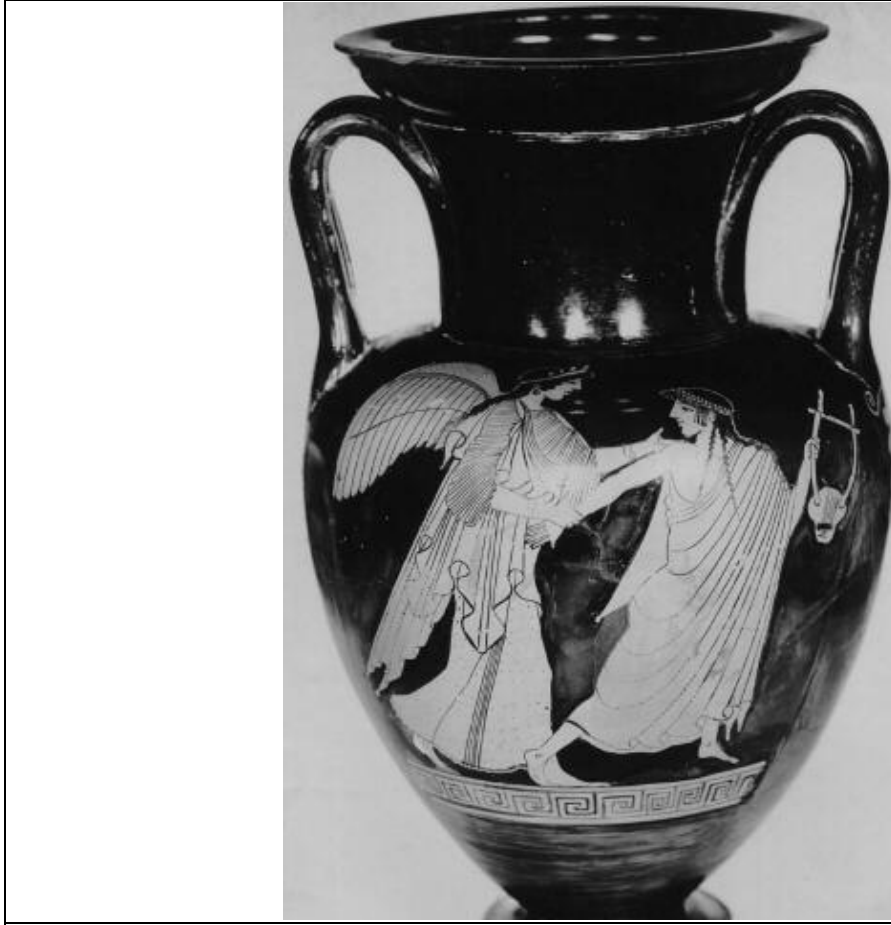
KATALOG

Katalog bölümünde bulunan seramiklerin türlerine göre katalog şablonları değişiklik gösterebilmektedir. Eserler kronolojik olarak sıralanmıştır. Eserlerin farklı yüzlerini tanımlamak için (A), (B) ve (I) kısaltmaları kullanılmıştır. (A) ve (B) dış yüzler, (I) ise iç kısım olarak gösterilmiştir. Y; yükseklik, Ç; çap, AÇ; ağız çapı belirtmektedir.

	
(A-B)	
Kat. No. 1. Attik Kırmızı Figürlü Kylix	
Bulunduğu yer: -	
Korunduğu yer: New York, Metropolitan Museum, Env. No: 1979.11.15	
Ölçüler: Y; 6,2 cm, Ç; 16,2 cm.	
Dönem ve Ressam: MÖ 500-450, Villa Giulia Ressamı	
Sahne (A): Eos, Tithonos'u takip eder biçimde konumlandırılmış.	
Sahne (B): Tithonos, sağ elinde yedi telli bir lir tutar pozisyonda ve omuzlarında bir şal ile çıplak biçimde konumlandırılmış.	
Sahne (I): Beyaz zemin üzerinde, elinde asa tutan bir kadın (Hera?) diğer elindeki phiale ile bir sunağın yanında duruyor şekilde konumlanmıştır. Phiale, kadının bilezikleri ve kolyesi altın yaldız ile işlenmiş şekilde gösterilmiştir. Muhtemelen libasyon sahnesi canlandırılmaktadır.	
Karşılaştırma: https://www.metmuseum.org/art/collection/search/255658 (29.06.2021)	
Beazley Archive No: 5330	
LIMC Web: https://weblimc.org/page/monument/2096799 (29.06.2021)	

Kat. No. 2. Attik Kırmızı Figürlü Lekythos -
Bulunduğu yer: -
Korunduğu yer: Malibu (CA), The J. Paul Getty Museum: 81.AE.59
Ölçüler: -
Dönem ve Ressam: MÖ 500-450, -
Sahne: Eos, lir tutan Tithonos'u kovalar şekilde konumlandırılmış.
Beazley Archive No: 28123

Kat. No. 3. Attik Kırmızı Figürlü Lekythos -
Bulunduğu yer: -
Korunduğu yer: Basel, market, Munzen und Medaillen A.G.
Ölçüler: -
Dönem ve Ressam: MÖ 500-450,-
Sahne: Eos, lir tutan Tithonos'u kovalar biçimde konumlandırılmış.
Karşılaştırma: Beazley 1971: 409. Beazley Archive No: 275847

Kat. No. 4. Attik Kırmızı Figürlü Boyunlu Amphora

Bulunduğu yer: İtalya, Suessula

Korunduğu yer: Naples, Museo Archeologico Nazionale

Dönem ve Ressam: MÖ 500-450, Tithonos Ressamı

Sahne (A): Tithonos, lir tutar şekilde ve Eos ile beraber konumlandırılmış.

Sahne (B): Togalı bir genç (Priamos? – Tithonos’un küçük kardeşi) sopa tutar şekilde konumlandırılmış.

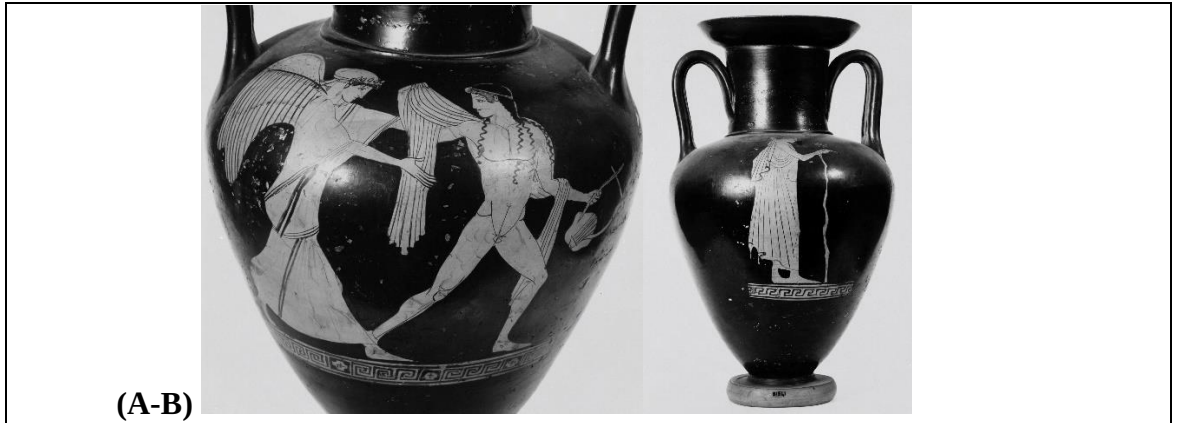
Kökeni: Atina

Beazley Archive No: 203171

LIMC Web: <https://weblimc.org/page/monument/2083069> (29.06.2021)

Pleidates: <https://pleiades.stoa.org/places/433133> (29.06.2021)

Kat. No. 5. Attik Kırmızı Figürlü Boyunlu Amphora
Bulunduğu yer: -
Korunduğu yer: San Simeon (CA), Hearst Corporation: 12359
Ölçüler: -
Dönem ve Ressam: MÖ 500-450, Hermonax
Sahne (A): Eos ve Kephalos beraber konumlandırılmış.
Sahne (B): Lir tutan bir genç bulunmaktadır.
Korunduğu yer: San Simeon (CA), Hearst Corporation: 12359
Karşılaştırma: Beazley 1963: 487.
Beazley Archive No: 205442

Kat. No. 6. Attik Kırmızı Figürlü Boyunlu Amphora
Bulunduğu yer: İtalya, Nola
Korunduğu yer: Naples, Museo Archeologico Nazionale: H3169
Ölçüler: -
Dönem ve Ressam: MÖ 500-450,-
Sahne (A): Tithonos chelys tipi yedi telli lir tutar şekilde ve Eos ile beraber konumlandırılmış.
Sahne (B): Togalı bir genç sopa tutar şekilde konumlandırılmış.
Korunduğu yer: Naples, Museo Archeologico Nazionale: H3169
Karşılaştırma: Beazley 1963: 514.
Beazley Archive No: 205764
LIMC Web: https://weblimc.org/page/monument/2102386 (29.06.2021)
Pleidates: https://pleiades.stoa.org/places/432981 (29.06.2021)

(A-B)

Kat. No. 7. Attik Kırmızı Figürlü Boyunlu Amphora

Bulunduğu yer: -

Korunduğu yer: Cambridge, Fitzwilliam Museum: 37.22

Ölçüler: -

Dönem ve Ressam: MÖ 500-450, Pig Ressamı

Sahne (A): Theseus elinde balta ile ve Prokrustes elinde taş ile beraber konumlandırılmış.

Sahne (B): Eos chelys tipi yedi telli lir tutar şekilde ve Tithonos ile beraber konumlandırılmış.

Karşılaştırma: <https://www.cvaonline.org/XDB/ASP/browseCVAtext.asp?displayPages=text&cvaName=CAMBRIDGE%2C+FITZWILLIAM+MUSEUM+2&new=true&separate=true> (Sayfa 58), (29.06.2021)

Beazley Archive No: 206466

LIMC Web: <https://weblimc.org/page/monument/2080699> (29.06.2021)

Kat. No. 8. Attik Kırmızı Figürlü Boyunlu Amphora

Bulunduğu yer: -

Korunduğu yer: Basel, Antikenmuseum und Sammlung Ludwig: BS1906.295

Ölçüler: -

Dönem ve Ressam: MÖ 500-450, Alkimachos

Sahne: Tithonos chelys tipi yedi telli lir tutar şekilde ve yanında Eos ile beraber konumlandırılmış.

Karşılaştırma: <https://www.cvaonline.org/XDB/ASP/browseCVAtext.asp?displayPages=text&cvaName=BASEL%2C+ANTIKENMUSEUM+UND+SAMMLUNG+LUDWIG+3&new=true&separate=true> (Sayfa 35), (29.06.2021)

Beazley Archive No: 206034

LIMC Web: <https://weblimc.org/page/monument/2102388> (29.06.2021)

Kat. No. 9. Attik Kırmızı Figürlü Çan Krater
Bulunduğu yer: İtalya, Lipari
Korunduğu yer: Lipari, Museo Eoliano: T990
Ölçüler: -
Dönem ve Ressam: MÖ 500-450,-
Sahne: Eos, lir tutan Tithonos'u kovalar biçimde ve yanlarında Hermes ile beraber konumlandırılmış.
Beazley Archive No: 9022009

Kat. No. 10. Attik Kırmızı Figürlü Sütunlu Krater
Bulunduğu yer: İtalya, Lecce, Vaste
Korunduğu yer: Lecce, University, Archaeological Laborator: 146071
Ölçüler: -
Dönem ve Ressam: MÖ 500-450, Alkimachos
Sahne (A): Tithonos lir tutar şekilde yanında Eos ile beraber konumlandırılmış.
Sahne (B): Togalı bir genç sopa ile beraber konumlandırılmış.
Beazley Archive No: 41460
LIMC Web: https://weblimc.org/page/monument/2125018 (29.06.2021)
Pleidates: https://pleiades.stoa.org/places/442502 (29.06.2021)

Kat. No. 11. Attik Kırmızı Figürlü Hydria

Bulunduğu yer: -

Korunduğu yer: London, market, Christie's özel koleksiyonu.

<https://www.christies.com/> (28.06.2021)

Ölçüler: -

Dönem ve Ressam: MÖ 500-450, Florence Stamnoi Ressamı

Sahne (A): Eos ve Tithonos chelys tipi yedi telli lir ile konumlandırılmış.

Sahne (B): Togalı chelys tipi yedi telli lir tutan bir genç ile konumlandırılmış.

Karşılaştırma: Beazley 1963: 509.

Beazley Archive No: 205722

Kat. No. 12. Attik Kırmızı Figürlü Hydria

Bulunduğu yer: -

Korunduğu yer: Chicago, Art Institute

Ölçüler: -

Dönem ve Ressam: MÖ 500-450,-

Sahne: Tithonos chelys tipi yedi telli lir tutar şekilde ve Eos onun kolundan yakalamış biçimde işlenmiştir. Yanlarında togalı bir genç bulunmaktadır.

Beazley Archive No: 205952

(A-B)

Kat. No. 13. Attik Kırmızı Figürlü Stamnos

Bulunduğu yer: İtalya, Bologna

Korunduğu yer: Bologna, Museo Civico Archeologico: 178

Ölçüler: -

Dönem ve Ressam: MÖ 500-450, Agrigento Ressamı

Sahne (A): Eos, Kephalos ve Tithonos(?), Yere düşen lir ile birlikte konumlandırılmış.

Sahne (B): Togalı bir genç sopaya yaslanmış şekilde ve yanında meşale tutan bir genç ile birlikte konumlandırılmış.

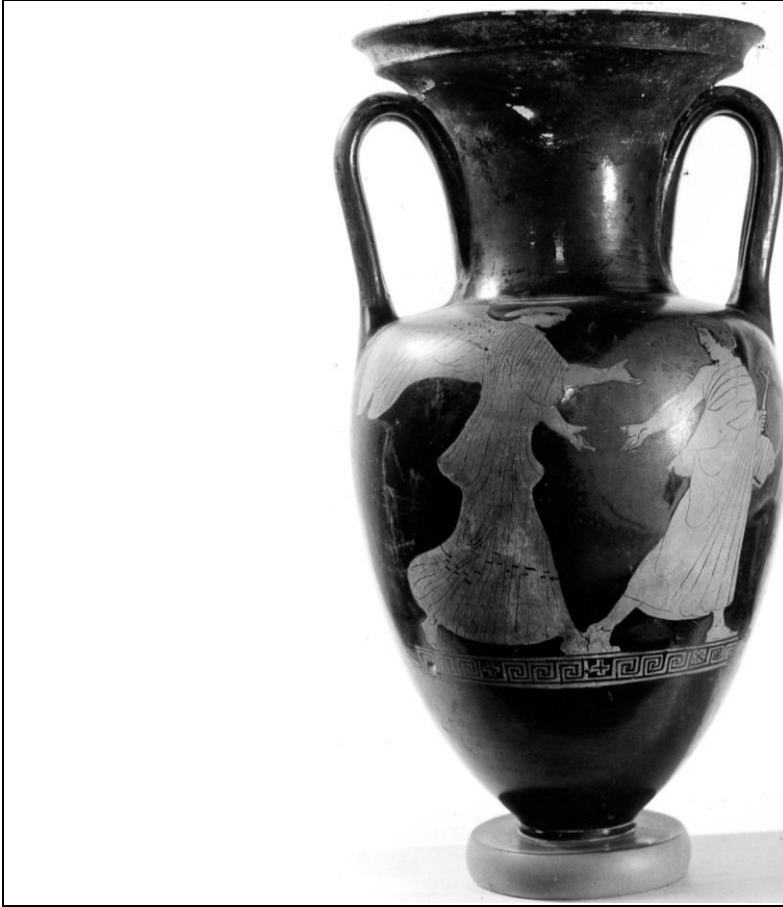
Karşılaştırma: Beazley 1963: 577.

Beazley Archive No: 206656

LIMC Web: <https://weblimc.org/page/monument/2102384> (29.06.2021)

Pleides: <https://pleiades.stoa.org/places/393421> (29.06.2021)

(A-B)	
Kat. No. 14. Attik Kırmızı Figürlü Stamnos	
Bulunduğu yer: Yunanistan, Atina	
Korunduğu yer: Baltimore, Walters Art Gallery	
Ölçüler: Y;36.3cm, Ç; 19,3 cm.	
Dönem ve Ressam: MÖ 480-450, Florence Stamnoi Ressamı	
Sahne (A): Chelys tipi yedi telli bir lir yere düşerken; Tithonos, Eos' tan kaçır vaziyette konumlandırılmış.	
Sahne (B): İki sopalı genç arasında kıyafetini düzelten bir kadın.	
Karşılaştırma: https://www.cvaonline.org/XDB/ASP/browseCVAtext.asp?displayPages=text&cvaName=BALTIMORE%2C+WALTERS+ART+GALLERY+1&new=true&separate=true (Sayfa 21), (29.06.2021)	
Beazley Archive No: 205721	
LIMC Web: https://weblimc.org/page/monument/2102375 (29.06.2021)	

Kat. No. 15. Attik Kırmızı Figürlü Amphora

Bulunduğu yer: -

Korunduğu yer: Warsaw, Archaeological Museum: 147278

Ölçüler: -

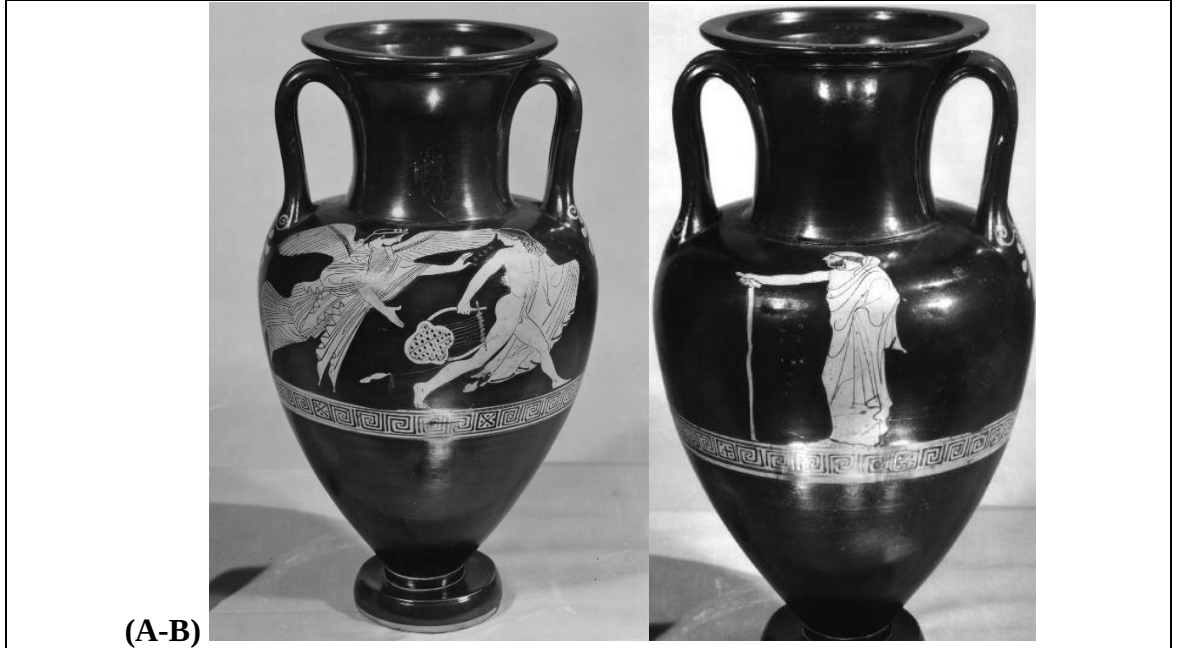
Dönem ve Ressam: MÖ 475-425, Dwarf Ressamı

Sahne: Eos, lir tutan Tithonos'u kovalıyor biçimde konumlandırılmış.

Karşılaştırma: Beazley 1963: 1011.

Beazley Archive No: 214157

LIMC Web: <https://weblimc.org/page/monument/2102407> (29.06.2021)

(A-B)

Kat. No. 16. Attik Kırmızı Figürlü Boyunlu Amphora

Bulunduğu yer: -

Korunduğu yer: Paris, Cabinet des Medailles

Ölçüler: -

Dönem ve Ressam: MÖ 475-425, Oionokles Ressamı

Sahne (A): Tithonos, chelys tipinde yedi telli bir lir ile Eos dan kaçır şekilde konumlandırılmış.

Sahne (B): Yaşlı bir adam sopa tutar biçimde konumlandırılmış. (Tithonos'un yaşlılığı?)

Karşılaştırma: Beazley, 1963: 647.

Beazley Archive No: 207528

LIMC Web: <https://weblimc.org/page/monument/2102380> (29.06.2021)

Kat. No. 17. Attik Kırmızı Figürlü Amphora

Kap formu:

Bulunduğu yer: İtalya, Etruria, Vulci

Korunduğu yer: Private, J. Rhodes

Ölçüler: -

Dönem ve Ressam: MÖ 475-425, Achilles Ressamı

Sahne: Eos, lir tutan Tithonos'u taşıyor biçimde konumlandırılmış ve diğer yanda yaşlı Tithonos bulunmaktadır.

Beazley Archive No: 213826

Pleidates: <https://pleiades.stoa.org/places/413393> (29.06.2021)

Kat. No. 18. Attik Kırmızı Figürlü Hydria
Bulunduğu yer: -
Korunduğu yer: San Francisco, Memorial Museum
Ölçüler: -
Dönem ve Ressam: MÖ 475-425, Barclay Ressamı
Sahne: Eos, elinde lir tutan Tithonos'u kovalar biçimde konumlandırılmış.
Karşılaştırma: Maas vd.1989: 103.
Beazley Archive No: 5966
LIMC Web: https://weblimc.org/page/monument/2102411 (29.06.2021)

Kat. No. 19. Attik Kırmızı Figürlü Hydria
Bulunduğu yer: -
Korunduğu yer: Edinburgh, National Museums of Scotland: 1877.29
Ölçüler: -
Dönem ve Ressam: MÖ 475-425, Polygnotos
Sahne: Eos, Tithonos'u kovalarken, lir yere düşer vaziyette konumlandırılmıştır. Üç genç erkek figürü sohbet halinde gösterilmektedir. Genç Tithonos elindeki liri yaşlı Tithonos'a uzatır şekilde gösterilmiştir.
Karşılaştırma: Beazley 1963:1032.
Beazley Archive No: 213442
LIMC Web: https://weblimc.org/page/monument/2102413 (29.06.2021)

Kat. No. 20. Attik Kırmızı Figürlü Hydria
Bulunduğu yer: -
Korunduğu yer: Bari, Museo Archeologico Provinciale: 3196
Ölçüler: -
Dönem ve Ressam: MÖ 475-425, Polygnotos
Sahne: Eos, Tithonos'u kovalarken, togalı gençler ve lir onlara eşlik etmektedir.
Karşılaştırma: Beazley 1963: 1061.
Beazley Archive No: 213786

Kat. No. 21. Attik Kırmızı Figürlü Kırık parça
Bulunduğu yer: Yunanistan, Atina, Agora
Korunduğu yer: Athens, Agora Museum: P31523A-F
Ölçüler: -
Dönem ve Ressam: MÖ 475-425,-
Sahne (A): Tithonos, lir tutar şekilde, Eos ile beraber konumlandırılmıştır.
Sahne (B): Togalı bir genç motifi işlenmiştir.
Beazley Archive No: 44823

Kat. No. 22. Attik Kırmızı Figürlü Pelike
Bulunduğu yer: -
Korunduğu yer: Hamburg, Fritz Lichtenhahn
Ölçüler: -
Dönem ve Ressam: MÖ 475-425,-
Sahne (A): Eos, lir tutan tithonosu kovalar şekilde konumlandırılmıştır.
Sahne (B): Sopa tutan, togalı bir genç motifi işlenmiştir.
Beazley Archive No: 26148

(A-B)

Kat. No. 23. Attik Kırmızı Figürlü Çan Krater

Bulunduğu yer: İtalya, Spina

Korunduğu yer: Ferrara, Museo Nazionale di Spina: 20299

Ölçüler: -

Dönem ve Ressam: MÖ 475-425, -

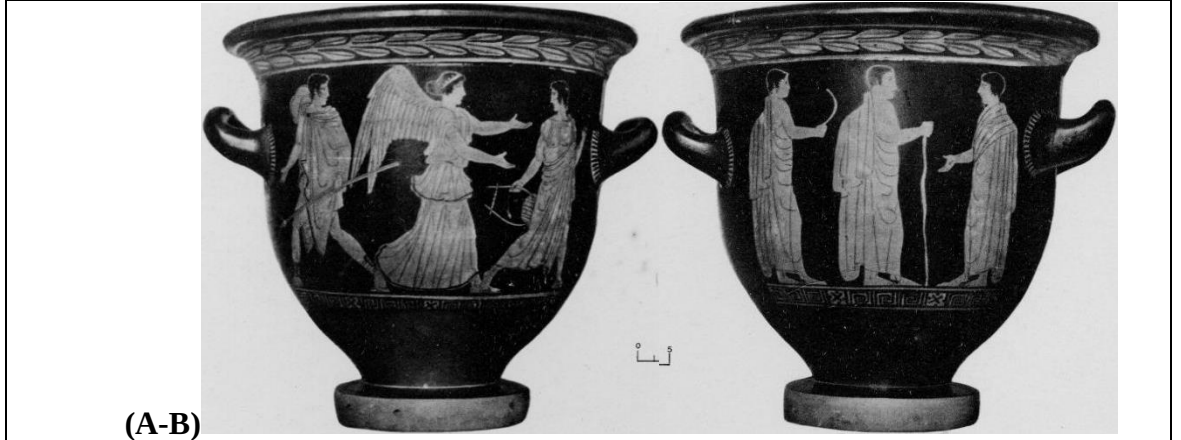
Sahne (A): Tiyatral bir sahne işlenmiştir. Togalı genç bir erkek, elinde maske tutar vaziyette ve onun karşısında menad kostümü giyen bir aktör bulunmaktadır.

Sahne (B): Eos, Tithonos'un peşinden gider pozisyonda konumlandırılmıştır. Tithonos, sol elinde chelys formunda altı telli bir lir tutar pozisyonda konumlandırılmıştır.

Beazley Archive No: 5039

LIMC Web: <https://weblimc.org/page/monument/2102398> (29.06.2021)

Pleidates: <https://pleiades.stoa.org/places/393498> (29.06.2021)

(A-B)

Kat. No. 24. Attik Kırmızı Figürlü Çan krater

Bulunduğu yer: İtalya, Capua

Korunduğu yer: Genoa, Museo Civico di Archeologia Ligure: 1216

Ölçüler: -

Dönem ve Ressam: MÖ 475-425, Christie Ressamı

Sahne (A): Eos, sol elinde lir tutan Tithonos'un peşinde konumlandırılmıştır. Onlara, mızrak tutan bir genç eşlik etmektedir.

Sahne (B): Sohbet eden gençler, ellerinde sopa tutar şekilde konumlandırılmıştır.

Karşılaştırma: Beazley 1963: 1048.

Beazley Archive No: 213597

LIMC Web: <https://weblimc.org/page/monument/2102412> (29.06.2021)

Pleides: <https://pleiades.stoa.org/places/432754> (29.06.2021)

Kat. No. 25. Attik Kırmızı Figürlü Kylix Krater

Bulunduğu yer: İtalya, Rufrac

Korunduğu yer: Naples, Soprintendenza Archeologica

Ölçüler: -

Dönem ve Ressam: MÖ 475-425, Achilles Ressamı

Sahne: Eos, lir tutan Tithonos'u kovalar biçimde gösterilmiştir.

Beazley Archive No: 9021783

Pleides: <https://pleiades.stoa.org/places/393431> (29.06.2021)

	
(A-B)	
Kat. No. 26. Attik Kırmızı Figürlü Kylix	
Bulunduğu yer: İtalya, Orvieto	
Korunduğu yer: Vienna, Kunsthistorisches Museum: 326	
Ölçüler: -	
Dönem ve Ressam: MÖ 475-425, Penthesilea Ressamı	
Sahne (A): Eos, sol elinde chelys tipi lir tutan Tithonos'u takip eder biçimde konumlandırılmıştır. Tithonos'un arkasında elinde asa tutan bir genç (kral?), bir genç erkek daha.	
Sahne (B): Tithonos'u takip eden Eos ve ondan kaçan iki genç erkek figürü işlenmiştir.	
Sahne (I): Zeus genç bir kadının (Aigina) peşinden giderken gösterilmiştir.	
Karşılaştırma: https://www.cvaonline.org/XDB/ASP/browseCVAtext.asp?displayPages=text&cvaName=WIEN%2C+KUNSTHISTORISCHES+MUSEUM+1&new=true&separate=true (Sayfa 19), (29.06.2021)	
Beazley Archive No: 211606	
LIMC Web: https://weblimc.org/page/monument/2102393 (29.06.2021)	
Pleidates: https://pleiades.stoa.org/places/639959859 (29.06.2021)	

(I)

Kat. No. 27. Attik Kırmızı Figürlü Kylix

Bulunduğu yer: İtalya, Etruria, Vulci

Korunduğu yer: London, British Museum: E72

Ölçüler: -

Dönem ve Ressam: MÖ 475-425, Penthesilea Ressamı

Sahne: Sohbet eden iki grup erkek ve bir genç motifi işlenmiştir. Toplam on erkek figürü vardır ve hepsi ellerinde sopalar tutar vaziyette, sağ omzu açıkta bırakacak şekilde örtüler giyinmiş pozisyonundadır.

Sahne (I): Meander motifli bir daire içinde Eos, lir tutan Tithonos'u takip eder şekildedir. Eos, benekli bir chiton giymiştir ve üzerinde bir himation bulunmaktadır. Yine benekli bir başlık takmış biçimde konumlandırılmıştır.

Karşılaştırma: Beazley 1963: 885.

Beazley Archive No: 211658

LIMC Web: <https://weblimc.org/page/monument/2102394> (29.06.2021)

Pleidates: <https://pleiades.stoa.org/places/639959859> (29.06.2021)

Kat. No. 28. Attik Kırmızı Figürlü Column Krater

Bulunduğu yer: Yunanistan, Atina, Agora

Korunduğu yer: Athens, Agora Museum: P30197

Ölçüler: -

Dönem ve Ressam: MÖ 475-425,-

Sahne (A): Amazonamahia

Sahne (B): Eos lir tutan Tithonos'u kovalar vaziyette.

Beazley Archive No: 45024

LIMC Web: <https://weblimc.org/page/monument/2102406> (29.06.2021)

(A-B)

Kat. No. 29. Attik Kırmızı Figürlü Volütlü Krater

Bulunduğu yer: İtalya, Nola

Korunduğu yer: Berlin, Antikensammlung: F2371

Ölçüler: -

Dönem ve Ressam: MÖ 475-425,-

Sahne (A): Elinde kalkan tutan bir savaşçı ve karşısında genç bir kadın motifi işlenmiştir. İki yanda togalı ve sopa tutan genç erkekler bulunmaktadır.

Sahne (B): Eos ve Tithonos lir tutar biçimde konumlandırılmıştır. Togalı genç iki erkek onlara eşlik etmektedir.

Karşılaştırma: <https://www.cvaonline.org/XDB/ASP/browseCVAtext.asp?displayPages=text&cvaName=BERLIN%2C+ANTIKENSAMMLUNG+11&new=true&separate=true> (Sayfa 11), (29.06.2021)

Beazley Archive No: 9025077

Pleides: <https://pleiades.stoa.org/places/432981> (29.06.2021)

(A-B) -

Kat. No. 30. Attik Kırmızı Figürlü Volütlü Krater

Bulunduğu yer: İtalya, Spina

Korunduğu yer: Ferrara, Museo Nazionale di Spina

Ölçüler: -

Dönem ve Ressam: MÖ 475-425,-

Sahne (A): Musa, defne dalı, Apollon, lir motifleri işlenmiştir.

Alt kısım (1): Kayaya oturmuş kanatlı bir genç motifi işlenmiştir.

Sahne (B): Figürler (?)

Alt kısım (2): Eos, Tithonos'u kovalar vaziyette konumlandırılmıştır.

Beazley Archive No: 9028518

Pleides: <https://pleiades.stoa.org/places/393498> (29.06.2021)

Kat. No. 31. Attik Kırmızı Figürlü Lekythos

Bulunduğu yer: -

Korunduğu yer: Madrid, Museo Arqueologico Nacional: L159

Ölçüler: -

Dönem ve Ressam: MÖ 475-425, Oionokles Ressamı

Sahne: Eos, lir tutan Tithonos'u taşır biçimde konumlandırılmıştır.

Karşılaştırma: <https://www.cvaonline.org/XDB/ASP/browseCVAtext.asp?displayPages=text&cvaName=MADRID%2C+MUSEO+ARQUEOLOGICO+NACIONAL+2&new=true&separate=true> (Sayfa 6), (29.06.2021)

Beazley Archive No: 207557

LIMC Web: <https://weblimc.org/page/monument/2102509> (29.06.2021)

Kat. No. 32. Attik Kırmızı Figürlü Lekythos

Bulunduğu yer: İtalya, Nola

Korunduğu yer: Berlin, Antikensammlung: F2210

Ölçüler: -

Dönem ve Ressam: MÖ 475-425,-

Sahne: Eos, sol elinde chelys tipi lir tutan Tithonos'u takip eder biçimde konumlandırılmıştır.

Karşılaştırma: <https://www.cvaonline.org/XDB/ASP/browseCVAtext.asp?displayPages=text&cvaName=BERLIN%2C+ANTI KENSAMMLUNG+13&new=true&separate=true> (Sayfa 29), (29.06.2021)

Beazley Archive No: 207649

LIMC Web: <https://weblimc.org/page/monument/2102382> (29.06.2021)

Pleidates: <https://pleiades.stoa.org/places/432981> (29.06.2021)

Kat. No. 33. Attik Kırmızı Figürlü Lekythos

Bulunduğu yer: Sicilya, Gela

Korunduğu yer: Kansas City, Nelson-Atkins Museum of Art: 33.3.2

Ölçüler: -

Dönem ve Ressam: MÖ 475-425, Achilles Ressamı

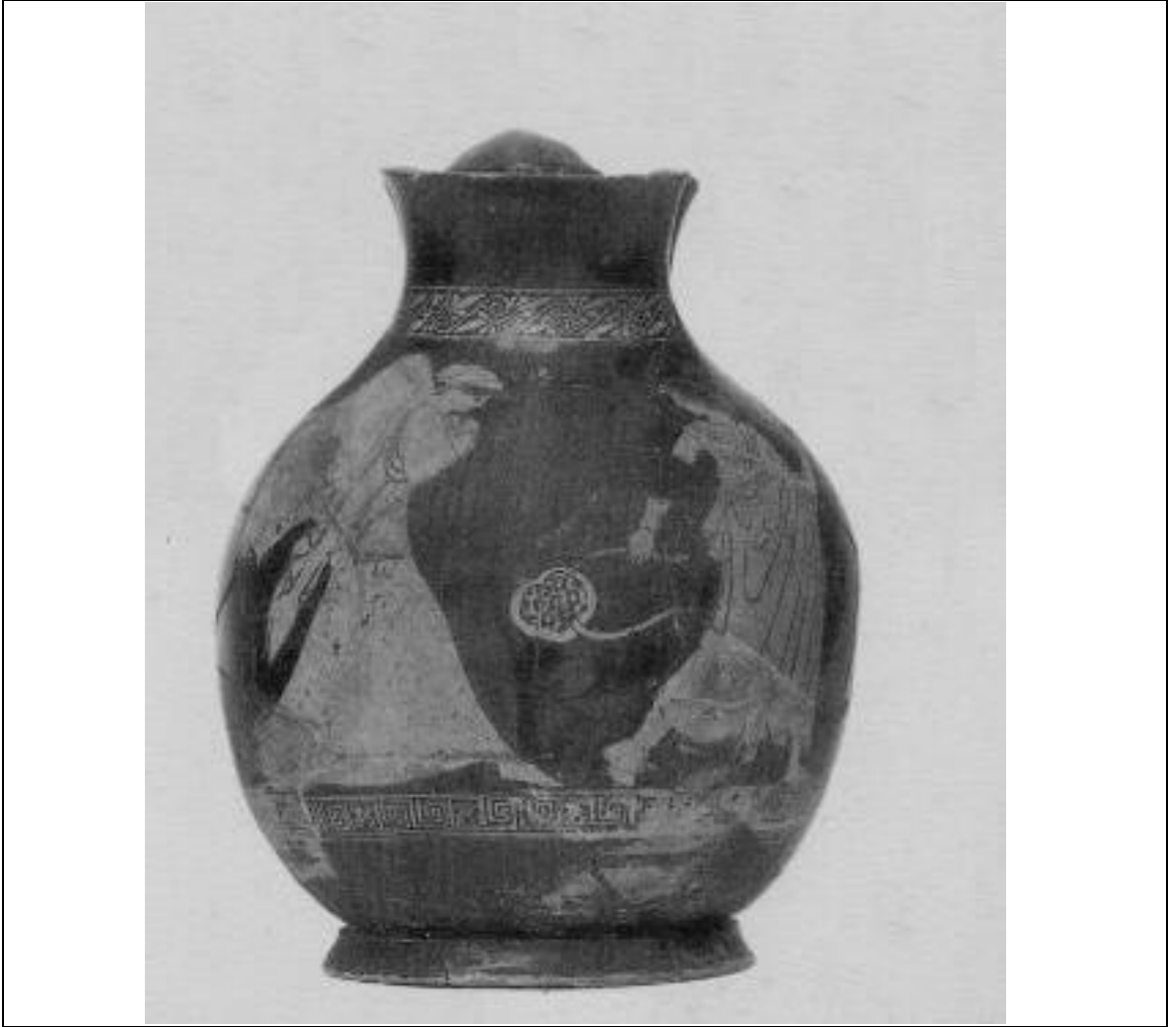
Sahne: Eos, lir tutan Tithonos'u kovalıyor biçimde konumlandırılmıştır.

Karşılaştırma: Beazley 1925: 376.

Beazley Archive No: 214104

LIMC Web: <https://weblimc.org/page/monument/2102404> (29.06.2021)

Pleidates: <https://pleiades.stoa.org/places/462214> (29.06.2021)

Kat. No. 34. Attik Kırmızı Figürlü Oinochoe

Bulunduğu yer: Yunanistan, Atina

Korunduğu yer: Hague, Scheurleer: 471

Ölçüler: -

Dönem ve Ressam: MÖ 475-425,-

Sahne: Eos ve sağ elinde chelys tipi lir tutan Tithonos motifi bulunmaktadır.

Beazley Archive No: 14164

Kat. No. 35. Attik Kırmızı Figürlü Oinochoe
Bulunduğu yer: -
Korunduğu yer: Berlin, Antikensammlung.
Ölçüler: -
Dönem ve Ressam: MÖ 475-425,-
Sahne: Eos lir tutan Tithonos'u kovalar şekilde konumlandırılmıştır.
Beazley Archive No: 19288

Kat. No. 36. Attik Kırmızı Figürlü Oinochoe
Bulunduğu yer: İtalya, Nola
Korunduğu yer: Koln, Hunsdiecker
Ölçüler: -
Dönem ve Ressam: MÖ 475-425,-
Sahne: Eos, sol elinde chelys tipi lir tutan Tithonos'u takip eder biçimde konumlandırılmıştır.
Karşılaştırma: Beazley 1963: 656.
Beazley Archive No: 207658

Kat. No. 37. Attik Kırmızı Figürlü Oinochoe

Bulunduğu yer: İtalya, Etruria, Vulci

Korunduğu yer: Paris, Musee du Louvre: G438

Ölçüler: -

Dönem ve Ressam: MÖ 475-425, Achilles Ressamı

Sahne: Eos, lir tutan Tithonos'u kovalıyor biçimde ve yanlarında togalı sopa tutan bir genç ile beraber konumlandırılmıştır.

Karşılaştırma: Beazley 1925: 376.

Beazley Archive No: 213898

LIMC Web: <https://weblimc.org/page/monument/2102403> (29.06.2021)

Pleidates: <https://pleiades.stoa.org/places/413393> (29.06.2021)

(A-B)

Kat. No. 38. Attik Kırmızı Figürlü Skyphos

Bulunduğu yer: İtalya, Capua

Korunduğu yer: New York, Metropolitan Museum: 96.18.76

Ölçüler: Y;8,6 cm, Ç; 22 cm

Dönem ve Ressam: MÖ 475-425, Penthesilea Ressamı

Sahne (A): Eos, Tithonos'u kovalar şekilde konumlandırılmıştır.

Sahne (B): Eos, lir tutan Tithonos'u yakalamış şekilde işlenmiştir.

Karşılaştırma: Beazley 1963: 888.

Beazley Archive No: 211714

LIMC Web: <https://weblimc.org/page/monument/2102391> (29.06.2021)

Pleidates: <https://pleiades.stoa.org/places/432754> (29.06.2021)

(A-B)

Kat. No. 39. Attik Kırmızı Figürlü Skyphos

Bulunduğu yer: İtalya, Capua

Korunduğu yer: Cambridge, Corpus Christi College: 57.

Ölçüler: -

Dönem ve Ressam: MÖ 475-425, Lewis Ressamı

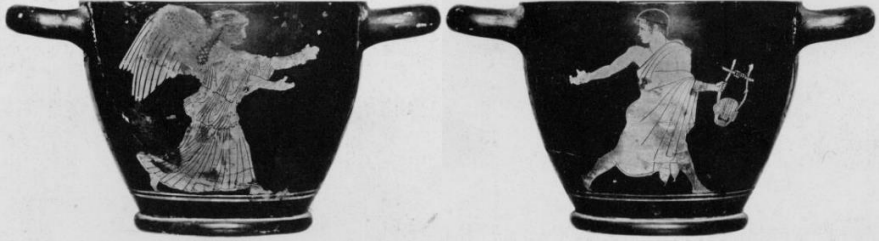
Sahne (A): Eos, sol elinde lir tutan Tithonos'u taşıyor şekilde konumlandırılmıştır.

Sahne (B): İki togalı genç, biri elinde flüt tutar şekilde konumlandırılmıştır.

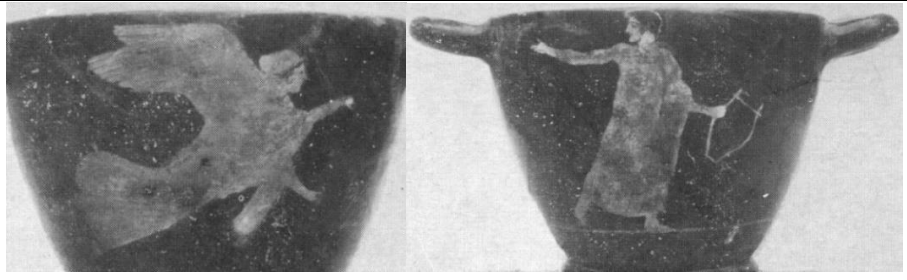
Karşılaştırma: Beazley 1963: 973.

Beazley Archive No: 213249

Pleidates: <https://pleiades.stoa.org/places/432754> (29.06.2021)

 (A-B)	
Kat. No. 40. Attik Kırmızı Figürlü Skyphos	
Bulunduğu yer: İtalya, Capua	
Korunduğu yer: Capua, Museo Campano: 226	
Ölçüler: -	
Dönem ve Ressam: MÖ 475-425, Lewis Ressamı	
Sahne (A): Eos Tithonos'u kovalar şekilde konumlandırılmıştır.	
Sahne (B): Tithonos sol elinde lir ile Eos'dan kaçır şekilde konumlandırılmıştır.	
Beazley Archive No: 213250	
LIMC Web: https://weblimc.org/page/monument/2102399 (29.06.2021)	
Pleidades: https://pleiades.stoa.org/places/432754 (29.06.2021)	

 (A-B)	
Kat. No. 41. Attik Kırmızı Figürlü Skyphos	
Bulunduğu yer: -	
Korunduğu yer: Florence, Museo Archeologico Etrusco: 4228	
Ölçüler: -	
Dönem ve Ressam: MÖ 475-425, Lewis Ressamı	
Sahne (A): İki genç kaçır biçimde ve aralarında lir ile beraber konumlandırılmıştır.	
Sahne (B): Eos, lir tutan Tithonos'u taşıır şekilde konumlandırılmıştır.	
Karşılaştırma: Beazley 1963: 975.	
Beazley Archive No: 213269	
LIMC Web: https://weblimc.org/page/monument/2102512 (29.06.2021)	

(A-B)	
Kat. No. 42. Attik Kırmızı Figürlü Skyphos	
Bulunduğu yer: İtalya, Padula	
Korunduğu yer: Museo archeologico provinciale della Lucania occidentale.	
Ölçüler: -	
Dönem ve Ressam: MÖ 475-425, Lewis Ressamı	
Sahne (A): Eos, Tithonos'u kovalar şekilde konumlandırılmıştır.	
Sahne (B): Tithonos sol elinde barbitos tipi lir ile Eos'dan kaçır şekilde konumlandırılmıştır.	
Karşılaştırma: Beazley 1963: 975. Beazley Archive No: 213272 Pleides: https://pleiades.stoa.org/places/442757 (29.06.2021)	

Kat. No. 43. Attik Kırmızı Figürlü Skyphos

Bulunduğu yer: İtalya, Etruria, Vulci

Korunduğu yer: Paris, Cabinet des Medailles: 846

Ölçüler: -

Dönem ve Ressam: MÖ 475-425, Pantoxena Ressamı

Sahne: Eos, sol elinde bir lir tutup havaya kaldıran Tithonos'u yakalamaktadır. Tithonos'un arkasında yine elinde lir ile kardeşi Priamos bulunmaktadır. Eos'un arkasında ise elinde mızrak olan bir avcı bulunmaktadır. Sonrasında yaşlı bir adama asla ile yaklaşan 3 adet genç işlenmiştir.

Karşılaştırma: Beazley 1925: 405.

Beazley Archive No: 213628

LIMC Web: <https://weblimc.org/page/monument/2071191> (29.06.2021)

Pleidates: <https://pleiades.stoa.org/places/413393> (29.06.2021)

Kat. No. 44. Attik Kırmızı Figürlü Amphora

Bulunduğu yer: Sicilya, Gela

Korunduğu yer: New York, Metropolitan Museum.

Ölçüler: Y;34,6 cm, Ç;18,5 cm, AÇ; 15,2 cm.

Dönem ve Ressam: MÖ 470-460, Achilles Ressamı

Sahne: Eos, lir tutan Tithonos'u kovalıyor biçimde konumlandırılmıştır. Togalı sopa tutan bir genç işlenmiştir.

Karşılaştırma: Beazley 1942: 145.

Beazley Archive No: 213827

LIMC Web: <https://weblimc.org/page/monument/2102401> (29.06.2021)

Pleidades: <https://pleiades.stoa.org/places/462214> (29.06.2021)

Kat. No. 45. Attik Kırmızı Figürlü Amphora

Bulunduğu yer: -

Korunduğu yer: New York, Metropolitan Museum

Ölçüler: Y;33,6 cm, Ç; 17,5 cm

Dönem ve Ressam: MÖ 460-450, Achilles Ressamı

Sahne: Eos elinde lir tutan Tithonos'u kovalar şekilde işlenmiştir.

Karşılaştırma: Beazley 1925: 373.

Beazley Archive No: 213844

LIMC Web: <https://weblimc.org/page/monument/2102402> (29.06.2021)

Kat. No. 46. Attik Kırmızı Figürlü Nestoris (Nestor Amphora)

Bulunduğu yer: Yunanistan, Atina

Korunduğu yer: Malibu, The J. Paul Getty Museum: 81.AE.183A

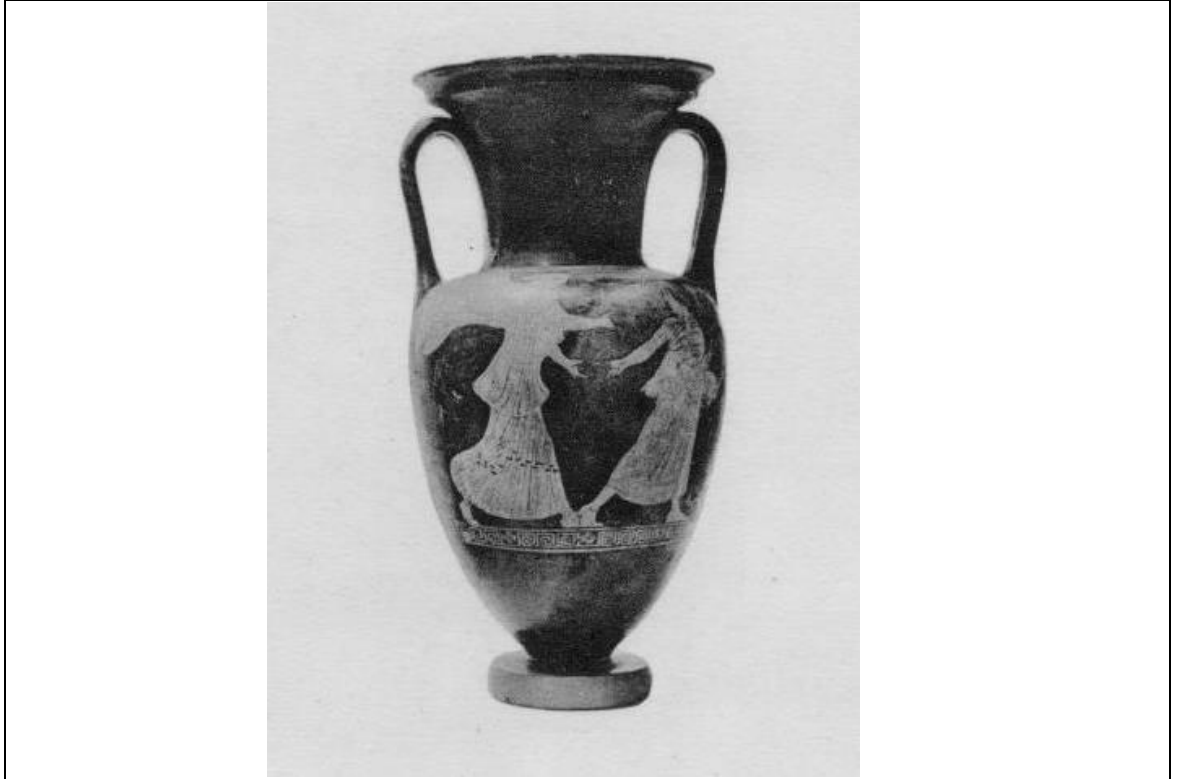
Ölçüler: Y;38cm, Ç; 33,2 cm

Dönem ve Ressam: MÖ 450-440, Polygnotos

Sahne: Geniş dudağın üst bölümünde bir takip sahnesi bulunmaktadır. Asaya yaslanan bir adam ve elinde hydria tutan bir kadın sola kaçarken arkaya bakmaktadır. Bir sonraki figür büyük tahrip olmuş durumdadır (Sadece geriye uzanan bir el bulunmaktadır.). Sağ tarafta kolları uzanmış şekilde sağa doğru hareket etmekte olan bir başka kadın bulunmaktadır. Asa ile birlikte togalı bir erkek kısmen korunmuştur. Dudağın diğer bölümünde meşale(?) tutan bir erkek ve ondan uzaklaşan iki kadın figürü bulunmaktadır. Eserin boyun bölümünde dallı ve yatay biçimde palmetler bulunmaktadır. Gövde de yine takip sahneleri göze çarpmaktadır. Bir tarafta Boreas Oreithyia'yı kovalar şekildedir. Diğer yanda Eos Kephalos'un peşinden gitmektedir. Alt bantta ise on iki kişi vardır. Bu figürlerden biri lir çalmaktadır.

Beazley Archive No: 30683

LIMC Web: <https://weblimc.org/page/monument/2123924> (29.06.2021)

Kat. No. 47. Attik Kırmızı Figürlü Boyunlu Amphora

Bulunduğu yer: -

Korunduğu yer: Wilanow, Brianicki Collection.

Ölçüler: -

Dönem ve Ressam: MÖ 450-400,-

Sahne (A): Eos, chelys tipi lir tutan Tithonos konumlandırılmış.

Sahne (B): Değnek üzerine eğilmiş bir genç motifi işlenmiş.

Karşılaştırma: <https://www.cvaonline.org/XDB/ASP/browseCVAtext.asp?displayPages=text&cvaName=POLAND%2C+COLLECTIONS+DIVERSES&new=true&separate=true> (Sayfa 44), (29.06.2021)

Beazley Archive No: 14180

Kat. No. 48. Attik Kırmızı Figürlü Kylix Krater

Bulunduğu yer: Yunanistan, Euboea, Eretria

Korunduğu yer: Eretria, Archaeological Museum: 2714.4

Ölçüler: -

Dönem ve Ressam: MÖ 450-400,-

Sahne: Eos ve Tithonos lir ile beraber konumlandırılmış.

Beazley Archive No: 17928

Pleidates: <https://pleiades.stoa.org/places/579925> (29.06.2021)

Kat. No. 49. Attik Kırmızı Figürlü Lekythos

Bulunduğu yer: -

Korunduğu yer: Paris, özel koleksiyon.

Ölçüler: -

Dönem ve Ressam: MÖ 450-400, Eretria Ressamı

Sahne: Eos, lir tutan Tithonos'u kovalar biçimde konumlandırılmış.

Karşılaştırma: Beazley 1963: 1248.

Beazley Archive No: 216939

Kat. No. 50. Attik Kırmızı Figürlü Skyphos
Bulunduğu yer: İtalya, Pisticci
Korunduğu yer: Matera, Museo Nazionale Domenico Ridola: 11957
Ölçüler: -
Dönem ve Ressam: MÖ 450-400, Polygnotos II (Lewis Ressamı)
Sahne (A): Eos motifi işlenmiş.
Sahne (B): Tithonos, gençliği ararken, lir ile beraber konumlandırılmış.
Beazley Archive No: 6762
LIMC Web: https://weblimc.org/page/monument/2102513 (29.06.2021)
Pleides: https://pleiades.stoa.org/places/442722 (29.06.2021)

Kat. No. 51. Attik Kırmızı Figürlü Hydria
Bulunduğu yer: İtalya, Nola
Korunduğu yer: London, British Museum: E214
Ölçüler: Y; 19,65cm.
Dönem ve Ressam: MÖ 440, Clio Ressamı
Sahne: Eos, chelys tipi lir tutan Tithonos'u kovalıyor biçimde bir ağaç motifi ile beraber konumlandırılmış.
Beazley Archive No: 214530
LIMC Web: https://weblimc.org/page/monument/2102416 (29.06.2021)
Pleides: https://pleiades.stoa.org/places/432981 (29.06.2021)